

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inserati peti vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-36

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Kitajsko presenečenje Japoncem:

Kitajska letala nad japonskimi mesti

Včeraj so se ponovno pojavila nad japonskimi mesti številna kitajska letala, ki so metala letake s pozivom, naj se japonski narod upre bratomorni vojni na Kitajskem — Vojaški krogi so silno presenečeni, prebivalstvo pa se boji, da bodo Kitajci prihodnjič namesto z letaki prišli z bombami

Tokio, 31. maja. br. Že drugič v kratki dobi so se včeraj pojavila nad Japonsko kitajska letala. Kakor pri prvem poletu, tudi včeraj kitajski letalci niso metali bomb, dasi bi to prav lahko storili, marveč so obsipali večja japonska mesta z milijoni letakov, v katerih pozivajo japonski narod, naj se zdrži in otrese vojne klike, ki iz koristoljublja in častihlepnosti vodi vojno proti kitajskemu narodu, ki želi živeti v Japonci v miru in prijateljstvu. Letaki ponovno poudarjajo, da kitajski narod ne goji nobenega sovraštva do Japoncev, kar je najboljši dokaz že to, da Kitajci nečisto bombardirajo japonskih mest, ker vedo, da bi tako bombardiranje zahtevalo le nedolžne žrtve. Pojav kitajskih letal nad japonskim otokom je izzval v vojaških krogih silno presenečenje in vznemirjenje. Že po prvem poletu kitajskih letal nad Japon-

ske so bili izdani obsežni varnostni ukrepi. Od Kitajske do Japonske so na morju razvrstili celo vrsto opazovalnih ladij, ki imajo nalogo, naj takoj javijo prihod kitajskih letal, na otokih in japonski obali pa so namestili nešteto protiletalskih baterij, da bi odbile morebitni zračni napad. Da so se kitajska letala kljub vsem tem varnostnim ukrepom ponovno neovirano pojavila nad Japonsko, predstavlja za japonske vojaške kroge uganko, ki je ne znajo razrešiti. Sumijo pa, da gre za ruska letala, ki so pred tedni prispela na Kitajsko in ki zmorejo velike daljave in višine. Če bi včeraj kitajska letala metala bombe namesto letakov, bi mogla porušiti vsa večja japonska mesta. Med tokijskim prebivalstvom je zavladala prava panika, ker so prepričani, da Kitajci ne bodo vedno trosili letake, marveč da se bodo nekega dne pojavili nad japonsko prestolnico z bombami.

Takega presenečenja s strani Kitajske vsekakor niso pričakovali.

4.000 žrtev letalskega napada na Kanton

Honkong, 31. maja. br. Včeraj so Japonci izvršili strahovito bombardiranje Kantona. Ob 9.45 so se pojavile nad mestom tri eskadrole bombnikov in lovskih letal, ki so vrgle na mesto okrog 1000 težkih bomb. Ni se še podelila panika, ki je nastala med prebivalstvom, ko se je ob 10.30 pojavil na mestom drugi oddelek japonskih letal in zopet zasul mesto z bombami. Prebivalstvo je zaman iskalo zavetja pred bombami. Na tisoče in tisoče jih je pribežalo v mednarodno koncesijo. Komaj in komaj so v mednarodni koncesiji napravili red. Vojaško posadko so morali povečati z oddelki prostovoljcev, ob enem

pa so zaprosili za pomoč angleške vojne ladje. V luki so se zadržale sedaj tri angleške vojne ladje, da čuvajo mednarodno koncesijo.

Med prebivalstvom mednarodne koncesije je zavladalo silno razburjenje, ko so se japonska letala tretjič pojavila okrog poldnega in letala tudi nad mednarodno koncesijo. Zastopniki velesil so proti temu protestirali pri vrhovnem japonskem poveljstvu.

Po kitajskih poročilih je včerajšnje bombardiranje zahtevalo ogromne žrtve in povzročilo nepopisno razdejanie. Po dosedanjih ugotovitvah je 1200 mrtvih in nad 1600 ranjenih. Pod ruševinami pa leži še okrog 1000 mrtvih, tako da je padlo skupno nad 4000 žrtev. Med kitajskim prebivalstvom vlada silno ogorčenje proti Japoncem in z vseh strani prihajajo zahteve, naj Kitajci vrnejo Japoncem milo za drago in bombardirajo japonska mesta.

Politični obzornik

Kaj pravite?

V mariborski »Delavski politiki« z dne 28. t. m. čitamo: »Slovenec« piše v svoji 120. številki: »Omembe vredna zanimivost je bila v nedeljo še blagoslovitev 59.000 litrov najboljšega madžarskega vina, ki so ga dale madžarske državne in zasebne kletarne na razpolago duhovnikom vsega sveta za maše ob kongresu. Vseh 59.000 litrov vina je v enem sodu, ki so ga posebej naredili za državno klet v Budaforskih gorcih. To je »vino sv. Štefana« v spomin na 1000 letnico madžarskega kralja-svetnika. Ob tem jubileju se počivila seveda spomin na nekdanje čase v sto oblikah. Tudi na tem sodu je viden: v njegovo hrastovino je v ogromnih merah vrezan obraz Szent Istvana s krono, za ozadje pa mu je razoren zemljevid Velike Madžarske in v njej trikotna karta okrnjenega svetostofanskega kraljevstva... V Budimpešti in po vsej državi vise kraljeve zastave s črnim florom in marsikje na pol droga: narod, ki je sposoben za svoje pravice in krivice izgube žalovati dvajset let... — Premislimo: vino je iz soda, na katerem je zemljevid Velike Madžarske, s hiš pa pozdravljajo udeležence (tudi iz naših krajev) žalne zastave za krivične izgube, ki jih je pretrpela Velika Madžarska... Recimo, da bi se pod podobnimi okoliščinami vršil kakšen delavski kongres v Budimpešti, na katerega bi prišli tudi naši delavci, kaj bi rekli gospodje pri »Slovenec«?!

Bolgari za češkoslovaško

Bolgarski visokošolci, ki so vpisani na visokih šolah v Pragi, so objavili v čeških listih izjavo, v kateri poudarjajo med drugim: »Sinovi bratskega demokratskega in miroljubnega naroda, ki ga vežejo z vami vse vrste krvi, usode in kulturnega razvoja, sožustujemo z vami in delimo z vami radosti in tegobe, ki jih preživlja vaša država, zlasti v časih, kakršni so današnji. Narod, ki je že stoletja predstavlja vsega slovanstva, najde vsikdar v sebi dovolj moralnih sil, da bo z dostojanstvenim mirom in z vso odločnostjo kljuboval vsem neprilicam in razburjenim dogodkom... Izražamo vam svoje iskrene bratske simpatije, ker krepko verujemo v uspeh vaše pravnične borbe za pravico in neodvisnost. Mi, bolgarski dijaki v Pragi ostanemo vedno tudi v najkritičnejših trenutkih vam zvesti in brat-ski združeni z vami!« — K tej izjavi bolgarskih visokošolcev pripominja praški »Poledni list«: »Poleg bolgarskih študentov je v Pragi tudi mnogo drugih slovenskih visokošolcev, zlasti Jugoslovenov in Poljakov. So trenutki, v katerih ni in ne sme biti nobenih opravičil in oprostitev. So trenutki, ko je treba govoriti, četudi bi to komu ne bilo ljubo. Slovanstvo je vredno več kakor lokalni interesi! A mladi ljudje morajo biti predvsem — značajni!« — Praški list govori nam in vsem, ki črtijo nacionalno in ki jim slovanstvo ni puha fraza, iz srca.

Na tisoče let stara ustava...

V »Delavski pravici«, glasilu krščanskega delovnega ljudstva, ki jo »Slovenec« in »Skerbec« »Gorenjci« kruto prepajata, ker se noče pokoriti gotovi komandi, je napisal bivši dolgoletni poslanec SLS in minister Jože Gostinčar pod naslovom »Svoboda« uvodnik, v katerem izjavi med drugim: »V interesu človeške svobode mora biti omejena osebna strast posameznika po osebni nadvladi nad ljudstvom. Kjer vlada razum in dobra volja, tam ljudstvo po svojih, svobodno, po pravičnem volilnem redu izvoljenih zastopnikih vlada v skupnih zborih. Današnji svet se temu načelu čedalje bolj odtuja in v močnejši čedalje bolj pozablja na tisoče let staro ustavo, ki je izšla na gori Sinaj in velja za vse ljudi. Ta ustava prepoveduje človeku vse, kar je v škodo sočloveku in s tem zagotavlja vsakomur v tem, kar je koristno za vse... Dandanes razni frazerji mnogo govore o splošni svobodi, o kateri pa delovno ljudstvo nič ne ve. Zato je potrebno za splošno blagostanje, da se delovno ljudstvo zdrži, pogleda okoli sebe, da razloži prijatelje od nasprotnikov. Svoboda je vsakemu človeku tako potrebna kot voda ali zrak. Zato je potrebno, da si jo ljudstvo prirobi. Ne bodimo narod nezavednih sužnjev, temveč svobodnih državljani.« — Izvajanja predsednika Jugoslov. strokovne zveze, ki bo imela 12. junija svoj občni zbor v Delavski zbornici, Jože Gostinčarja, so pravilna, s stališča gospodov okrog »Slovenca« in »Gorenjca« pa kajpak krivoverska, zato stavimo, da bosta sedaj jeli omenjeni edino »pravovernik« glasiti ljuto napadati starega, za krščansko-socialno delavstvo velja-zasluznega gospoda.

Borzna poročila.

Inozemske borze
Curih, 31. maja. Beograd 10, Paris 12.10, London 21.725, New York 436.625, Bruselj 74.10, Milan 23.06, Amsterdam 242.25, Berlin 176.10, Dunaj 40, Praha 15.245, Varšava 3250, Bukarešta 3.25.

Amerika in Srednja Evropa

Amerika ne bi mogla mirno gledati napada na Češkoslovaško

Washington, 31. maja. br. Ameriški državni tajnik za zunanje zadeve Cordell Hull je dal novinarjem izjavo, v kateri apelira na Nemčijo in Češkoslovaško, naj se mirno sporazumejo. V zvezi s tem pa je Hull opozoril evropske države na obveznosti, ki izvirajo iz Briand-Kellogovega pakta. Zedinjene države spremljajo razvoj položaja v Evropi s pozornostjo in skrbjo ter žele, da se za vsako ceno ohrani mir. Hull je dalje opozoril na to, da je ameriška vlada pred skoraj desetimi leti podpisala v Parizu dogovor, s katerim se je odrekla vojni kot sredstvu svoje politike. To pogodbo je podpisalo 63 držav, ki so se vse obvezale, da bodo na miroljuben način urejevale svoje morebitne medsebojne spore. Te obveznosti veljajo danes prav tako kakor takrat,

ko so jih podpisali. Govorec o položaju v Srednji Evropi je Hull med drugim dejal:

»Mi ne moremo zapirati oči pred dejstvom, da bi vsak spopad, pa najsi pride do njega kjerkoli na svetu, povzročil dogodka, ki jih sploh ni mogoče predvideti in ki bi vsem narodom prinesli neprecenljivo škodo. Ameriški narod je solidaren z vsemi ostalimi narodi, ki žele ohraniti stalen in trajen mir, mir pravičnosti in napredka. Zedinjene države žele ohraniti popolno nevtralnost napram Evropi. Francija in Anglija se doslej tudi nista obrnili na Ameriko za podporo njuni akciji, toda Zedinjene države ne bi mogle mirno gledati, če bi kdorkoli skušal napasti Češkoslovaško in zavojevati njeno ozemlje.

Uvedba vojaške obveznosti v Angliji

Izjava Inskipa v spodnji zbornici

London, 31. maja. br. Ogromno pozornost v vsej javnosti je zbudila izjava, ki jo je sinoči podal na seji spodnje zbornice minister za oboroževanje Inskip. V svoji izjavi je potrdil že dalje časa krožeče vesti, da namerava angleška vlada uvedti obvezno vojaško službo za vse angleške državljane. Vojaška obveznost je zamišljena zlasti za primer vojne, toda vlada že sestavlja načrt, da se tudi v Angliji uvede predvojaška izobrazba, ki naj zajame zlasti mladino. Anglija mora vkljub

temu, da je pretežno pomorska država, misliti tudi na suhozemno obrambo in ustanoviti primerno vojsko, da more izpolniti svoje obveznosti v pogledu vojaškega sodelovanja z drugimi državami v primeru potrebe. Današnji listi naglašajo, da ne gre za uvedbo kakšnega pruskega militarizma v Angliji, da pa splošni mednarodni položaj nujno narekuje, da Anglija vsestransko organizira svojo obrambo.

Angleška obramba na višku

„Imamo sredstva, ki se jih sovražniki niti ne nadejajo“

London, 31. maja. AA. Reuter: Snoči je po radiu govoril angleški minister sir Inskip. Med drugim je rekel: »Zadnji izumi naših nadarjenih znanstvenikov so naši narodni obrambi dali taka sredstva, ki se jih sovražniki najbrž niti ne nadejajo. Načrt za narodno obrambo se izpopolnjuje in so tudi že dodatni načrti pripravljeni. Posebno letalska obramba bo tako organizirana, da bo an-

gleško gospodarsko življenje popolnoma zavarovano. Pripravljamo nove vrste topov. Ti topovi bodo posebno uspešno branili naša izvozna pristanišča pred napadi z zraka. Govorec o dominionih je Inskip rekel, da se tudi oni pripravljajo na obrambo in sicer tako, da se bodo lahko sami branili, če jim mi ne bi mogli pravočasno priskočiti na pomoč.

Propaganda za izstop Švedske iz DN

STOCKHOLM, 30. maja. o. Deputacija švedske narodne unije je izročila kralju petico, podpisano od 29.718 oseb, ki zahtevajo naj švedska izstopi iz DN. Petico pravi, da se podpisniki boje, da bi se švedska glede na obveznosti, izvirajoče iz pakta DN, v nasprotju z miroljubnimi težnjami vsega naroda mogla zaplesti v vojno.

Zaroka na egiptskem dvoru

TEHERAN, 30. maja. AA. Maršal dvora je uradno objavil zaroko prestolonaslednika Irana s princesinjo Fevken, sestro egiptskega kralja Faruka.

Generalni konzulat Hondurasa v Zagrebu

ZAGREB, 30. maja. Za generalnega konzula republike Hondurasa je bil imenovan g. Ljudevit Stiasny. Generalni konzulat bo imel svoj sedež v Zagrebu.

Francoska letalska delegacija v Angliji

London, 30. maja. AA. Včeraj je letalski minister Kingsley Wood sprejel francosko letalsko delegacijo, ki si je danes ogledala letališče pri Northoltgiju in modele novih britanskih vojaških letal.

Darujte za »Zvončkov« sklad

Težave v londonskem odboru

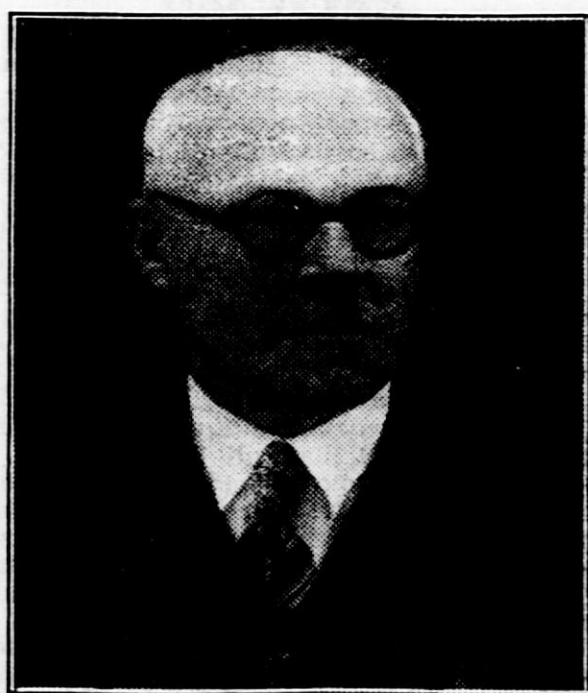
Rusija še vedno ni pristala na angleški načrt in odreka generalu Francu enake pravice

London, 31. maja. br. Danes popoldne se ponovno sestane londonski odbor, da razpravlja o izvedbi angleškega načrta glede umika tujih prostovoljcev iz Španije. Dosedaj se prizadevanjem Francije in Anglije še ni posrečilo pridobiti Rusijo za spremembo njenega odklonilnega stališča. Rusija sije ko prej vztraja na tem, da je republikanska vlada v Španiji zakonita vlada, ki ji gre vsa podpora, da pa je general Franco upornik, ki mu ni mogoče priznati enakih pravic kakor za-

koniti vladi. Če do popoldne ne bo prišlo do sporazuma, potem bodo na današnji seji razpravljali o financiranju angleškega načrta, da bi tako imeli do četrta, ko se ponovno sestane londonski odbor, še priložilo za pogajanja z Rusijo. V francoskih in angleških krogih pa upajo, da bo prišlo do sporazumne ureditve vprašanja španskih dobrovoljcev ter da bo ta problem sedaj končno veljavno rešen tako, da se bodo mogla nadaljevati pogajanja z Italijo.

Dr. Anton Švigelj — 70 letnik

Ljubljana, 31. maja. Jutri bo praznoval v krogu svoje rodbine ugledni in splošno znani ljubljanski odvetnik dr. Anton Švigelj 70-letnico rojstva. Jubilar je bil rojen dne 1. julija 1868 v prijazni Borovnici na Notranjskem. Gimnazijo je študiral v Ljubljani, pravo pa na Dunaju in v Graecu, kjer je tudi položil odvetniški izpit z odliko. Po končanih študijah je bil najprej koncipient v Postojni, nato pa v Ljubljani v pisarni pokojnega dr. Majarona in dr. Furlana.

Ime dr. Antona Švigelja je tesno povezano z razvojem in zgodovino slovenske pesmi, zlasti pevskega društva Ljubljanski Zvon. Že kot dijak na Dunaju je bil dr. Švigelj navdušen pevec in član »Slovenskega pevskega društva«, udeleževal pa se je tudi v dunajski dijaški »Sloveniji«. Ljubezen do petja ga je v Ljubljani pripeljala v pevski zbor Glasbene Matice in od takrat je med vodilnimi osebnostmi našega pevskega pokreta. Z vsjo ljubeznijo se je zlasti oklenil Ljubljanskega Zvona, ki mu je bil predsednik od leta 1910—1923, od takrat dalje pa je njegov častni predsednik. Pomemben in tvegan je bil njegov korak, ko je 1. 1910. v težkem in nevarnem političnem vzdušju povedel Ljubljanski Zvon pod vodstvom pokojnega pevovodje A. Wascheta v Beograd. »Zvonašci« so bili pred takratnim prestolonaslednikom in poznejšim kraljem Aleksandrom spored narodnih in umetnih slovenskih pesmi. Tega izleta se je udeležila tudi pokojna Franja Tavčarjeva. Po beograjskem izletu je dr. Švigelj rano ob rami s pevovodjo Zorkom Prelovcem utiral Ljubljanskemu Zvonu pot na koncertni oder. Društvo je vidno napredovalo in širilo slovensko pesem po vsej domovini, saj je pod njegovim vodstvom

in Prelovčevu taktirko absolviralo nad 60 krasnih koncertov umetne in narodne pesmi. Po prevaru je bil dr. Švigelj poleg pokojnega Hubada med ustanovitelji Zveze slovenskih pevskih društev, a 1. 1924 je skupaj s Hubadom, Manojlovičem, dr. Novakom in Zorkom Prelovcem ustanovil Jugoslovanski pevski savez, bil je na čelu ljubljanske župe in je še zdaj agilen predsednik Hubadove župe JPS, ki jo vodi preko vseh ovir, budno pazec na delavnost včlanjenih društev. Neumoren je, vedno navdušen, bodri in vzpodbuja. S pravim mladeniškim ognjem, z vedrim humorjem dviga zavest naših pevskih vrst in je lahko svetel vzor vsem našim pevcem. V priznanje njegovih zaslug na polju pevske kulture je bil tudi 1. 1924 odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje.

Dr. Anton Švigelj pa ni samo navdušen pevec, temveč tudi eden naših najstarejših turistov in ljubiteljev gora. Obšel in dekoma preplezal je že vse naše količkej znamenite vrhove in vršace in čeprav si je naložil že sedmi križ na ramena, je še tako krepak, da še vedno hodi v planine. Še lani je bil na Triglavu in pravi, da pojde letos spet.

Tudi v pravnih krogih uživa dr. Švigelj sloves uglednega in odličnega odvetnika in je kot tak že dolga leta eksaminator pri državnih izpitih, predsednik disciplinskega senata pri Odvetniški zbornici in tudi predsednik penzijskega fonda Odvetniške zbornice. Ko bo v krogu svojih sinov dr. Zdenka, inž. Fedorja, Cveta in inž. Mitje jutri praznoval zdrav in čil 70-letnico rojstva, se čestitkam številnih njegovih prijateljev, zlasti pevcov in pevke, pridružimo tudi mi z željo, da bi slavjenec zdrav in zadovoljen pel in hodil v planine še mnogo let.

Mednarodna obrtna razstava

BERLIN, 30. maja. br. Na Kurfürstendammu je bila včeraj v navzočnosti nad tisoč častnih gostov slovesno otvorjena mednarodna obrtna razstava, na kateri je poleg Nemcev zastopanih še 27 drugih narodov. Razstavo je otvoril z daljšim govorom gospodarski minister dr. Funk, ki je v svojem govoru naglasil, da je ta razstava najboljši dokaz življenjske sposobnosti in pripravnosti obrtništva po vsem svetu. Po otvoritvi je minister Ley priredil sprejem, ki so se ga udeležili poleg zastopnikov obrtništva iz vseh evropskih držav tudi mnogi drugi odličniki in predstavniki nemškega gospodarskega življenja. Na razstavi je tudi poseben oddelek Jugoslovijca.

Shod rudarskega delavstva

Poročilo o konferenci Mednarodnega urada dela v Ženevi

Trbovlja, 30. maja. V sredo 25. t. m. popoldne se je v dvorani tukajšnjega delavskega doma shod rudarskega delavstva, ki ga je sklicala Zveza rudarjev Jugoslavije. Shodni je predsedoval lokalni načelnik II. skupine g. Murn, ki je podal besedo centralnemu tajniku Zveze rudarjev g. Arhu iz Zagorja. Govornik je v obširnih izjavah poročal o konferenci Mednarodnega urada dela v Ženevi, ki se je bavila z znižanjem delovnega časa v rudarski industriji. Govornik se je udeležil te konference kot delegat jugoslovenskega delavstva.

Uvodoma je g. Arh zborovalcem pojasnil, da Zveza narodov in mednarodna delovna institucija ne datirata iz pretrata kot posledica mirovnih stremeljenj v vojni izbranih narodov, marveč da sega zgodovina ZN nazaj v 19. stoletje, ko je hotel Napoleon zavojevati vso Evropo in so se naposled združili vsi narodi Evrope v svetovno alianso zoper močnega osvajačarja, ki je bil nato pri Lipskem poražen in izgnan.

Prav v tistih časih pa so se začela tudi prva delavska gibanja, ki so dosegla tekoni zadnjega stoletja večje ali manjše uspehe, dokler ni prišla svetovna vojna, ki je povzročila splošno zmedo med državami v Evropi, kljub temu pa mednarodne delavske organizacije niso mirovale, marveč so s številnimi mednarodnimi konferencami dosegle močno socialno zaščito delavstva na eni in skrajšanje delovnega časa na drugi strani. Po svetovni vojni je bilo ustanovljeno Dru-

štvo narodov z Mednarodnim uradom dela, ki je započelo delo le nadaljevalo. Rudarsko delavstvo naj ne pričakuje, da bo že jutri skrajšan delovni čas v rudarski industriji. Mnogo bo še treba dela in truda predno se odpravi premaga. Kot najjačja rudarska strokovna organizacija v državi je Zveza rudarjev Jugoslavije imela na konferenci v Ženevi 5 delegatov, ki so zastopali interese jugoslovenskega rudarskega delavstva. Koror so francoski in angleški delodajalci delegati vlnodno razlagali in pojasnjevali težkoče, ki bi utegnile nastati za njihovo industrijo z znižanjem delovnega časa, tako se nismo mogli naštuditi postopanju jugoslovenskega delodajalskega delegata, ki je slikal razmere v našem rudarstvu tako, da so se mu smejali celo Angleži in Francozi, ki so očividno dobro informirani o položaju rudarske industrije v naši državi.

Na konferenci je bil z dvetretjinsko večino sprejet sklep, da se skliče prihodnje leto v Ženevi ponovna konferenca, ki naj odobri konvencijo o znižanju delovnega časa v rudarski industriji vseh držav, ki so članice Mednarodnega urada za delo v Ženevi. Če bo ta konvencija sprejeta, kar je dokaj verjetno glede na trenutno situacijo v svetovni premovalni industriji, potem se utegne v naši rudarski industriji znižati delovni čas na 44 urni delovni teden, kar pomeni zaenkrat ugoden napredek. To bo pa šele čez dve ali 3 leta, ko bo konvencija sprejeta in od vlad ratificirana.

je vrgla našega kmeta v težko pasivnost, iz katere se mu skuša zdaj nekoliko pomagati z razsolitvijo in z intervencionističnim dviganjem cen. Pretrpeli smo milijardno škodo, zaradi katere je močno oviran napredek našega kmeta in dvig našega položaja.

Daleč je še do ustavitve gospodarstva in do pomiritve odnošajev med narodi in treba bo premagati mnoge kritične točke do končne ureditve. Na tej poti nam lahko največ pomaga k srečni rešitvi pretrpih vprašanj samospoznanje. Anketa banske uprave o našem kmetijstvu je v celoti posvečena temu cilju in je kot taka gotovo važen doprinos za bodočo organizatorno delo v našem gospodarstvu.

Iz Celja

— Uboj v Levcu. V nedeljo zvečer so se v Majčičevi gostilni v Levcu pri Celju sprijeli Karel Privšek iz Leveca, Avgust Lesjak z Ostrožnega in Viktor Koštomaj iz Arje vasi. Fantje so se kmalu opopadli. Gostilničarja jih je zamaš skušala pomiriti. Zato je poklicala 31-letnega cinkarniškega delavca Josipa Jankoviča iz Leveca, ki je bil slučajno v hiši pri nekem prijatelju na obisku. Ko je stopil Jankovič k omenjenim trem fantom, da bi jih pomiril, ga je Lesjak udaril s sesalko za kolo po ramenu. Ostali gostje so priskočili Jankoviču na pomoč ter so spravili Privška, Lesjaka in Koštomaja iz gostilne. Ti trije pa so se kakih 20 metrov od gostilne ustavili in se spet opopadli. Jankovič je nato stopil za njimi in jih ponovno skušal pomiriti. V tem ga je pa eden izmed fantov napadel in ga dvakrat zabodel z nožem. Prizadejal mu je 10 cm dolgo rano

NAJNAPETJEJSI KRIMINALNI FILM!
ZA MLADINO ZABRANJEN!

TIHOTAPCI

KINO SLOGA — Telefon 27-30
DANES PREMIERA ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

Razkrinkane metode gangsterjev, ki tihotapijo ljudi v Ameriko. — Divja borba policije z zločinci, oboroženimi z vsemi sredstvi moderne tehnike. Strašne muke ubogih žrtv, ki plačajo pogosto svoj nepremišljen korak z lastnim življenjem.

rahljeni, da začno iskati zaslužek v drugih krajih, jih ne morejo zadržati opomini, češ, dela ne boste dobili. Vsaj upanja se ne morejo takoj odreči. Prihodnji mesec se bodo razmere na delovnem trgu (v stavbnih stroki) ustalile in večina sezonskih delavcev, ki išče spomladni delo na stavbišnih v mestih, bo že zaposlena. Vsekakor bo zaposlenost stavbnega delavstva, kakor kaže letos večja kakoli lani.

zlodej v duši

Ljubljana, 31. maja. M. Javornik, palestinski popotnik, bivši urednik »Slovenskega doma« in sedanji poročevalec »Slovenca« iz Budimpešte o evharističnem kongresu, si je dovolil v svojem dopisu z dne 23. maja t. l. sledeče besede, ki so izšle v »Slovenca« v četrtek 26. t. m. na prvi strani in v prvem stolpcu štev. 120:

»V soboto je kakor nekakšna zaprla mejo proti Mađarski Češkoslovaška in v teh žalostnih časih izgubila v obdonavskem kraljestvu brez vladarja še tiste simpatije, ki jih je nevarni čas kljub vsem političnim nasprotjem ročil... Zvočniki so večerjave dan in davi bržgali na ulice krave iskre iz Češkoslovaške republike...«

V nedeljo je imel spet »Slovenca« Javornikov dopis o Juzumu na Donavi, spodaj pa članek »Iz ČSR 12.000 udeležencev, v katerem ne popravljajo svoje surove zaletelosti v četrtkovni številki naravnost in moško, temveč takole:

»Mnogi so dejstvo, da je (č. sl.) republika v svojih najtežjih trenutkih zaprla vse meje, hoteli razlagati v škodo (č. sl.) države, češ da to stori zato, da bi se češkoslovaški katoliki ne smeli iti pokloniti obnem z drugimi narodi svojemu najvišjemu Gospodu, v resnici pa se je takrat 12.000 Češkoslovakov že pripravljalo na pot v Budimpešto...«

»Češkoslovaška skupina je največje množično odpotovanje. Deset posebnih vlakov iz ČSR je pripeljalo 12.000 udeležencev, vseh narodnosti iz ČSR. Gotovo je, da tvorijo Češkoslovaki četrtino, če že ne tretjino vseh inozemskih romarjev...«

Glejte, glejte, kako so se »Slovenca« vrile kar naenkrat simpatije, ki jih je izgubil za Češkoslovaško, in kako, v nedeljo sam pobija lažnivost svojega sovražnega poročila od četrtika! — V svoji jezi pa se je zopet enkrat grdo izdal in pokazal svojo pravo naravo. Zato kar nič ne verjamemo, da se je poboljšal in da bo v bodoče preudarno in kot slovenski dnevnik poročal o ČSR dosledno le s simpatijami za bratski čsl. narod in zavazniško slovensko državo. Javornikov dopis iz kraljestva sv. Stefana brez vladarja Habsburžana nam je odkril miselnost, ki je pri »Slovenca« niti 24.000 čsl. romarjev nikoli ne zatre in ne iztrebi. Kaj izda Kristus na je pa ljudem zlodej v duši!

Težka nesreča

Maribor, 31. maja. Na državni cesti v Mariboru se je pri trdnici Miroslav Francé pripetila večera dopoldne huda nesreča. V skladišču za les sta bila zaposlena 44letni Ernest Piščanec in prav toliko stari delavec Franc Ferjančič. Predadala sta deske. Hipoma sta zaslišala truse in že se je vsa lesena stavba porušila. Možja nista imela časa, da bi pomislila na rešitev. Skladanec desk in ruševine stavbe so oba pokopale pod seboj.

Zaradi silnega ropota in gumenja ob porušitvi skladišča so z ulice prilili ljudje, ki so slišali obupne klice na pomoč. Takoj so prihiteli reševalci in gasilci, ki so izvlekli oba ranjena izpod ruševin. Ferjančič ima zdrobljen pravi koš, srto hrbtnico in hude notranje poškodbe, Piščanec pa večkrat zlomljeno levo nogo in druge manjše poškodbe. Oba so prepeljali v bolnico, vendar je malo upanja, da bi Ferjančič okrevl.

Iz Maribora

— Mariborski »Napredak«. Pri Povodniku v Jurčičevi ulici je bilo v soboto zvečer zborovanje mariborskih Hrvatov, članov tukajšnje podružnice hrvatskega kulturnega društva »Napredak«. Občnemu zboru je prisostvoval predsednik ljubljanskega »Napredaka« g. Harazin. Društvo šteje 118 članov in je zelo delavno. Njihove prireditve so v vsakem pogledu lepo uspele. Pri volitvah je bil izvoljen na čelo novega odbora industrijalec g. Drago Paliga.

— Z davčne uprave. Spiski z odmero zgradarine so javnosti na vpogled pri tukajšnji davčni upravi od 1. do 8. junija v sobi št. 7. Ugotovljenih davčnih osnovah in odmerjenem davku bodo davčni zavezanci posebej obveščeni s plačilnimi nalogi, proti katerim bodo imeli pravico pritožbe.

— Beneševa proslava v gledališču. Tuči obmejni Maribor je lepo proslavil rojstni dan prezidenta bratske Češkoslovaške dr. Beneša. V tukajšnjem gledališču so ob tej priliki vpriporili Smetanovo opero »Dalibor«. Svečani predstavi so prisostvovali številni mariborski odličniki.

— Drevi premiera »Divjega lovca«. Zasedba »Divjega lovca« v nočnejši premieri zahteva vse dramski ansambel. V naslovni vlogi nastopa Fran Blaž, v vlogi Majde pa Branka Rasbergerjeva. Občinstvo opozarjamo, da je to zadnja dramska premiera v tej sezoni in da je Finžgarjev »Divji lovec« še vedno zelo svež, dasi je že 36 let, kar je bil napisan.

— Mariborski streli. V nedeljo zjutraj so z godbo na čelu v povorki odkorakali streli mariborskega okrožja na radvanjsko vojaško strelišče, kjer je bila svečana otvoritev streliške sezone in občni zbor mariborskega streliškega okrožja. Predsednik mestne streliške družine g. ravatelj Sterger je pozdravil mariborske vojaške in civilne odličnike in zaključil lep patriotski govor z vzklikom mlademu knajpu. Mariborsko streliško okrožje šteje

42 družin, ki so vsikdar pripravljene braniti svojo domovino. Na občnem zboru je bil za predsednika izvoljen polkovnik Svetozar Radovanović.

— Šolska vest. Za člana glavnega šolskega sveta pri proevnem ministru je bil imenovan tudi okrajni šolski nadzornik g. Ferdinand Robič iz Maribora.

— Novi most preko Mure. V zvezi z regulacijo obrežja Mure pri Petanjčah bodo zgradili preko Mure, nov most. Gradbeno dela so že razpisana. Stroški so preračunani na 5 milijonov din. Z delom bodo kmalu pričeli.

— Se na pokopališču tatovi. Posestnik Alojz Vrečko iz Ribnice na Pohorju je prijavil žandarmeriji, da so mu neznani tatovi s pokopališča ukradli 3500 dinarjev vredni marmorni nagrobni spomenik. Storičcem so že na sledu.

— Premiera »Divjega lovca«. V torek zvečer bo v mariborskem gledališču premiera »Divjega lovca«. Predstava je za red A.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Torek, 31. maja katoličani: Angela.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matice: Osmi žena Modrobradca.

Kino Sloga: Tihotapci.

Kino Union: Čarobna igra.

Motoklub »Ilirija« občni zbor ob 20. v restavraciji »Slamice«.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkoč, ded. Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Izpod sile

Lepo, neznansko lepo opisuje gospod M. J. v »Slovenca« veličastne prizore z mednarodnega evharističnega kongresa v Budimpešti. V današnjem »Slovenca« kot največjem katoliškem listu v Jugoslaviji in enem največjih te vrste v srednji Evropi, pripoveduje o demonstrativnih tortah po budimpeštanskih slaščičarnah, na katerih so bili vabljivi napis: »Nem, nem sohale! V teh besedah, ki pomenijo — Ne, ne, nikdar! naj bi bil izražen ves program mađarskega revizionizma. Nas, ki se za Budimpešto ne moremo ogreti tako, kakor največji katoliški list v Jugoslaviji, ne zanimajo tolike torte, kakor tisto, kar pripoveduje gospod J. M. o mađarskem plemstvu. Po vseh peštanskih aristokratskih domovih, pravi, je služinčadi strogo prepovedano stopiti na stopnice, koder hoteli gospodarjev plemeniti škorenj — stopnice za posle so zadaj skrite.

Tudi plemenitost mađarskega aristokratskega škornja bi nas presneto malo brigala, če bi ta škorenj ne imel v letu Gospodovem 1938, krvnega brata na slovenskih tleh, v kulturnem središču Slovenec, v Ljubljani. Slovenci nismo nikoli imeli plemstva, vsaj takega ne, kakor naši dobri sosede Mađari. In na to smo lahko ponosni. Pač se pa pojavi tu pa tam celo med nami kot izrazitemu narodu kmetov in delavcev aristokratski škorenj. Tak škorenj se je pojavil zdaj v Ljubljani. Uredil in z lepimi preprogami si je pogrnil glavno stopnišče, potem je pa izdal okrožnico, da sme hoditi po tem stopnišču samo on in razen njega še nekateri višji gospodje, vse drugo, kar leze ino gre, mora pa hoditi po drugem stopnišču ali pa voziti se v višja nadstropja z dvigalom.

Tako je potegnil aristokratski škorenj mejo med seboj in svojo najnižjo vzvišeno okolič ter med drugovrstnimi ljudmi. Ti drugovrstni ljudje so pa v obeh normalne človeka mnogo več vredni od milijona takih aristokratskih škornjev in njihove aristokratske pameti.

Smrtna nesreča na Muri

Maribor, 31. maja. Narasla Mura je te dni nosila s seboj velike množice lesa in drugih stvari. Prišlo, da si nabereta drv, sta izkoristila tudi 33letni Franc Tišler in njegov tovariš Josip Rošker iz Svečan, kar je prvi plačal z življenjem. Oba siromasna delavca sta si iz dek zblila primitivni splov, s katerim sta mahnila po narasli Muri. Z lovom sta bila zadovoljna, saj sta iz reke potegnili 3 velike sode in mnogo lesa. Toda prav to je bilo za oba moža usodno. Že skoraj blizu obrežja je preobložen splov zgrabil vrtnice. Rošker je imel se toliko prisotnosti duha, da se je pogel proti bregu in si tako reši življenje. Njegovega tovariša Tišlerja pa je vrtnice zanesel zopet na sredo reke, kjer se je splov prevrnil in pokopal moža pod seboj. V doč nesrečo je Rošker brez pomisljanja skočil v reko hotel pomagati potapljaljočemu se tovarišu, toda bilo je že prepozno. Dve uri kasneje so iz Mure potegnili Tišlerjevo truplo.

Iz Kranja

— Zahvala carja Borisa. Tisto nedeljo 14. maja, ko se je v Kranju mudil plovdivski pevski zbor, je bolgarski car Boris praznovan svoj god. Ravnatelj g. dr. Dolar je skupno z bolgarskimi pevci carju v imenu kulturnih društev poslal čestitke. Sedaj pa je g. ravnatelj prejel iz Sofije od carja Borisa najudanejšo zahvalo za izraženo voščilo.

— Z gimnazije. Višji tečajni pismeni izpit se vrši letos od 8. do 10. junija, ustneni pa od 13. do 18. junija. Nižji tečajni pismeni izpit bo 18., ustneni pa 20.—23. junija. Stevilo maturantov še ni znano, ker bodo še delali popravne izpite. Sprejemni izpiti se vrše 24. in 25. junija. JC liga bo letos ob priliki X. vseslovenske zleta poslala v Prago za teden dni 10 dijakov in dijakin, ki so se marljivo učili v češkem tečaju.

Ne pozabite!

Se danes si morate ogledati veselo opero

„Čarobna igra“ z Marto Eggerth

in komiki: Hans Moser, Theo Linggen, Paul Hörbiger, Rudolf Carl, Lucie Englišch v

kinu Unionu

Tel. 22-21

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

Daleč je še do ustalitve gospodarstva

Iz referata tajnika zbornice za TOI dr. Ivana Plessa o naši zunanji trgovinski politiki

Ljubljana, 31. maja. Med današnjimi predavanji na banovinski anketi, ki jo je otvoril večeraj tajnik zbornice dr. Jože Lavrič z zelo obširnim a docela teoretičnim predavanjem, je zbudilo posebno pozornost predavanje tajnika Zbornice za TOI g. dr. Ivana Plessa o naši zunanji trgovinski politiki. Iz njegovega referata posnemamo sledeče ugotovitve:

Naša zunanja trgovinska politika je bila v predvojni dobi dokaj enostavna in ustaljena. Mednarodna izmenjava blaga je bila urejena na načelih svobodnega trgovanja in reciprocitete. Naš izvoz in znan del uvoza je bil v glavnem usmerjen na Trst in Reko ter osredotočen na Dunaj. Svetovna vojna je pa razdrila ta sistem svobodne trgovinske organizacije. Med vojno se je gospodarstvo razvijalo v ozračju nerealnih prilik, ki so onemogočale solidno gospodarsko delavnost. Po svetovni vojni je nenormalno stanje pospeševala inflacija, kolebanje valut in neprestano naraščanje cen. Šele proti koncu l. 1923 nastane izboljšanje in preobrat k stabilizaciji razmer.

ŠE VEDNO NA STALIŠČU LIBERALIZMA

V prvem petletju povojne dobe so bile prilike v naši zunanji trgovini izredno ugodne, potem se je pa začelo preusmerjanje gospodarske produkcije politike v vidu avtarikije. Nove carinske tarife so ščitile agrarno produkcijo, v nič manjši meri pa tudi industrijsko produkcijo. Pri nas je bila tedaj izdelana nova carinska tarifa, na podlagi katere so se začela l. 1924 prva pogajanja s Italijo. Danes po preteku 14 let je naša carinska tarifa še vedno predlog zakona, dasi je bila podluga desetletje osnova za naša trgovinska pogajanja z inozemstvom in glavni instrument pri vodenju zunanje trgovinske politike.

V naši zunanji trgovinski politiki so se razmere v teku zadnjih let bistveno spremenile. Naša država je zastopala v zastopu v načelu še celo danes stališče svobodne izmenjave blaga in dobrin ter dopušča svobodnem režimu uvoza in izvoza v dobi, ko je že celo klasika dežela liberalizma, nadindustrializirana Velika Britanija uveljavila uvozne kontingente, uvozne omejitve in celo uvozne prepovedi.

V preteklem letu smo dosegli rekordne rezultate v naši zunanji trgovini. Statistika kaže da odpade od celotnega izvoza, ki je dosegel po vrednosti 6272,4 milijonov din, na poljedelske proizvode 1939,3 milijona din na proizvode živilorjave 1535 milijonov din, na proizvode gozdarstva 999,4 milijone din, dočim odpade na izvoz rud in kamenja 606,1 milijona din ter na proizvode topilniške industrije 563 milijonov dinarjev.

Dravstva banovina, ki je imela pred vojno velik izvoz na sever, je morala od l. 1925 naprej gledati, kako Avstrija postopoma likvidira naš uvoz. Za Avstrijo je začela še Italija vedno v večji meri omejevati naš uvoz.

TEŽKOČE ZARADI KLIRINGOV

Poleg visokih uvoznih carin in uvoznih dovoljenj se je tekoni zadnjih pet let pridružila še druga otežujoča okolnost, ki zelo ovira tok izmenjave blaga, to je klirring. Blagovni promet se razvija po potrebi in po navadah ter se ne da z umetniimi sredstvi spraviti v ravnotežje, niti se ne more preko noči menjati njegova smer. Narodna banka ocenjuje in odreja samovoljno v najvažnejših primerih valutne tečaje in naši izvozniki so izpostavljeni tudi nevarnosti valutnih izgub. Te izgube so bile posebno močne v l. 1936., ko je bil močno devalviran frank, lej, češka krona, lira in tudi angleški funt. Naši izvozniki so imeli pri stomilijonskih neobračunanih terjativah nenadomestljivo izgubo. Imeli smo nad 400 milijonov din terjatev na klirringih računih za izvoz našega blaga, a na drugi strani zopet za 200 do 300 milijonov din dolgovi za uvoženo blago. Bili smo končno prisiljeni misliti na ukre-

pe, ki naj bi povečali likvidnost naše zunanje trgovine.

V ta namen je Narodna banka pred pol-druvim letom uvedla kontrolo plačilnega prometa pri uvozu. Nastale so nove zapreke. Danes je naša zunanja trgovina zvezana z mnogo večjimi neprilikami in rizikom kot je bila kdaj poprej. Vsak izvoznik je po cele mesece v negotovosti, da ga prehitijo nenadni moratorni ukrepi, preden bo prejel protivrednost za izvoženo blago. Skoraj vedno niti približno ne ve, kako dolgo bo moral čakati na izplačilo v klirringu, ali se ne bodo med izpremenili valutni odnošaji, ali ne bo Narodna banka samovoljno izpremenila tečaj za obračun v dotičnem klirringu. Le tam, kjer se izvoz vrši na podlagi posebnih uvoznih dovoljenj po vnaprej določenih kontingentih, po preferencialno nižjih cenah, je mogoče dobiti sigurne čisti dobave. Te preferencialne pa ima v rokah privilegirano izvozno društvo (PRIZAD) in je v teh poslih zasebna trgovina izključena od tekmovalnja.

ONEMOGOČENA STALNA PRODUKCIJSKA POLITIKA

Jugoslavija se smatra pretežno za agrarno državo. Potemtakem mora biti tudi njena zunanja trgovinska politika usmerjena na to, da skuša predvsem zajamčiti možnost rentabilnega vnovčenja ali vnovčenja sploh za važne poljedelske proizvode, katerih pridelamo več kakor jih porabimo. Ta naš interes pa je naletel na nasproten interes vseh naših pogodbenih držav, ki so želele svojega lastnega agrarnega producenta zaščititi. Izvažati moramo le take proizvode, ki jih importira država v zgodnji sezoni ali v posebni kvaliteti in zadostni množini sama ne more pridelati. S tem je naš izvoz agrarnih produktov postal nestalen, odvisen od vsakoletne letine pri naših odjemalcih in naša vloga se reducira na to, da s svojim izvozom izpolnimo primanjkljaj tuje žetve. Na take pogoje ni mogoče postaviti stalne produkcijske politike. V zameno za agrarne koncesije smo bili pripravljeni popustiti pri uvoznih carinah na industrijsko robo. Če nismo dobili primernih carinskih popustov, kontingentov in preferencialov za naš izvoz, tudi nismo mogli imeti povoda, da znižamo uvozne carine na industrijske izdelke. Spričo težko in nepriliko našega izvoza smo se usmerili na jačanje domačega tržišča in na jačanje domače produkcije.

VSE ODVISNO OD SLUČAJNOSTI

Bistvena razlika sedanje in primeri s predvojnjo zunanjo trgovinsko politiko je v sledečem: Trgovinske pogodbe se sklepajo danes le še na dobo treh mesecev, za pol leta ali v najbolj ugodnem primeru za eno leto. Trgovinska pogajanja se vrše danes takorekoč v permanenti. Vse ima značaj prehodnosti in nestalnosti. Nobenega širšega programa se ne da v zunanje trgovinske odnose zasnovati v takih prilikah. Neprimerno bolj kakor pred vojno je vse odvisno od slučajnosti, ki jih ni nihče predvidel in ki jih nihče ne more.

Pa tudi pri uvozu so nastale izpremembe v strukturi naše zunanje trgovine. Za uvoženo staro železo smo dajali v inozemstvo še nedavno okrog 30 milijonov deviz. Z zgradbo visoke peči na Jesenicah je potreba po uvozu starega železa skoraj odpadla. Skušamo nadomestiti tudi izmoemski koks z domačim lesnim ogljem. Ukrepi za emancipacijo od inozemstva pri uvozu so imeli dokaj pozitivnih rezultatov.

BOJ DVEH GOSPODARSKIH SVETOV

Brez dvoma je, da se nahajamo danes v važni prehodni dobi. Novo svetovno gospodarstvo se kaže v meglenih obrih. Nesproti si stojita dva svetova: kapitalizem s privatno pobudo in načrtno gospodarstvo, kjer je za zasebno pobudo le še malo prostora. Naše gospodarstvo in naša zunanja trgovinska politika se je morala prilagoditi potrebam in oblikam načrtnega gospodarjenja držav, ki so z nami v kupčijskih zvezah kakor tudi stališču mogočih blokov vleseli z izgrajenim preferencialnim sistemom. Doživeli smo sankcije, preostali smo morali poprej polni dve leti odprto carinsko vojno naših odjemalcev, ki

nad srcem in mu prezezal pri od desnega ramena do trebuha. Jankoviča so prepeljali z reševalnim avtomobilom v celjsko bolnico, kjer pa je v ponedeljek ob pol 4. zjutraj podlegel poškodbam. Njegovo truplo so v ponedeljek popoldne obducirali. Orožniki so aretirali Privška, Lesjaka in Koštomaja. Koštomaj zanika krivdo, Privšek in Lesjak pa označujeta Koštomaja kot storilca. Vse tri so izročili okrožnemu sodišču.

— Rekruti — dijaki, pristojni v Celje, ki želijo letos nastopiti vojaško službo, morajo najpozneje do 1. avgusta vložiti pri poveljstvu vojaškega okrožja prošnjo za vpoklic. Zadnje razpisne je nabit na uradni deski mestnega poglavarstva.

— V celjski bolnici je umrla v soboto 78 letna kranjska žena Frančiška Ograjenjska, iz Crnope pri St. Janžu na Vinski gori; dne 3. t. m. si je pri padcu zlomila desno nogo, pojavilo pa se je zastrupljenje krvi, ki mu je starika podlegla. V nedeljo je umrl v celjski bolnici 44-letni posestnik Andrej Vodec z Ribnika pri St. Juriju ob juž. želi. Na Ostrožnem pri Celju je umrl v soboto 31-letni revež Anton Pesan.

— Nesreča ne počiva. V soboto je padel 40-letni Franc Drnovšek, dnevnika pri srekanem cestnem odvoru v Celju, postopnikah pri Gozdni restavraciji in si zlomil levo roko v komolcu. Ko je šla 40-letna ključavničarjeva žena Antonija Zupanova z Rečice pri Laškem v soboto na njivo, je padla tako nesrečno, da si je zlomila levo nogo nad gležnjem. Istega dne si je 56-letna zasebnica Marija Gernova z Brega pri Celju pri padcu doma zlomila desno roko. V soboto si je s kmetijskimi naložen voz prevrnila na 38-letnega kranjskega Franca Zimera iz Markočice pri Oplotnici in mu zlomil hrbtnico. Na Sp. Kočici pri Rečici ob Savinji si je 66-letni posestnik Ivan Poznič pri padcu zlomil levo roko v ramenu. V soboto je padel 28-letni dminar Albin Leber iz St. Pavla pri Preboldu na cesti v St. Pavlu s kolesa in se hudo poškodoval po glavi. Istega dne je neki tovorni avtomobil pri rudarski šoli na Mariborski cesti v Celju povozil 19-letnega dminarja Antona Jakota iz Zavhra pri Dobri in mu zlomil desno nogo nad kolonom. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

Naval sezonskih delavcev

Ljubljana, 31. maja. Stavbna sezona se je letos začela nekoliko pozneje zaradi nezanesljivega vremena. Nedvomno so pa vplivali tudi drugi činitelji na stavbno delavnost, da se doslej ni razmahnila bolj. Nekateri so celo skiepali, da je slabo stavbno sezono povzročilo konjunktorno valovanje, ki pomeni začetek nove krize. V resnici pa je v letošnji stavbni sezoni težko najti več slabih gospodarskih činiteljev kakor lani; splošno je znano, da je premagana denarna kriza ter da so denarne vloge zelo narasle, tako da je nekatere denarne zavode celo začelo skrbeti, kako bi plaširali kapital.

Do aprila ni bilo v splošnem zaposlenih niti še polovico stavbnih delavcev pri nas, niti je število zaposlenih delavcev začelo naglo naraščati. Zdaj je zaposlenih nad tri četrtine stavbnih delavcev. Kaže, da se bo zaposlenost še dvignila.

Kljub temu bi pa človek mislil, da vlada še velika nezaposlenost med stavbnimi delavci, ker je zadnje čase velik naval sezonskega delavstva z dežele v večje kraje, zlasti v Ljubljano. Tako povprašuje dan za dnem po nekaj sto delavcev za delo na ljubljanskih stavbišnih. Posebno mnogo jih je davi čakalo na del

DNEVNE VESTI

— Vsem našim naročnikom izven Ljubljane smo v današnji številki priložili položnice. Vse tiste, ki naročnine nimajo poravnane, prosimo, da jo poravnajo najkasneje do 10. junija, ker jim bomo morali sicer list ustaviti.

— Kongres Zveze advokatskih komor. Včeraj smo poročali, da je bil v nedeljo v Dubrovniku kongres Zveze advokatskih komor. Ljubljanski komoro je zastopal na kongresu njen predsednik dr. Janko Žirovnik. Za novega predsednika Zveze je bil izvoljen dr. Politeo iz Zagreba in Zveza bo imela v tekočem poslovnem letu sedež v Zagrebu. Na kongresu sprejete resolucije se nanašajo na zastopanje advokatov pred vsemi upravnimi in sodnimi oblastmi, na izpraznjenosti zakona o izvršnem postopku in zakona o takсах ter zakona o prekrških, ki ga proučuje zdaj senat in ki naj bi se umaknil ohraniti odločil.

— Českoslovaški letalski major Ambruš v Beogradu. Včeraj je priletel na povratku iz Egipta v Beograd českoslovaški letalski major Jan Ambruš, ki je odletel 17. maja iz Prage z namenom posekati svetovni rekord v nepretrganem poletu na daljavo. 18. maja ob 7. jutraj je priletel v Hartum v Egiptu in s tem je dosegel nov svetovni rekord. Priletel je 4.200 km dolgo pot, ne da bi se spustil na tla.

— Veliki narodni nas zavajajo za krasne izdelke naših ženskih domačih obrti. Na številnih svetovnih razstavah, kjer so bili razstavljeni izdelki naših domačih obrti, smo bili deležni laskavih priznanj in krasnih odlikovanj. Lahko rečemo da so krasni izdelki naših domačih obrti storiili za propagando naše države ter za naš ugled več kakor oficijska propaganda. Žal pa doma ne znamo dovolj ceniti teh izdelkov. Zveza gospodinj, ki vodi zelo potrebno propagando za ženske domače obrti ter za domače blago in ki prireja številne razstave, bo priredila na letošnjem pomladanskem vselesnem od 4. do 13. junija v Ljubljani svojo IX. veliko razstavo, in sicer izdelkov ženskih domačih obrti. Potrebno je sodelovanje naših umetnic, vezilj, šipkaric ter drugih obrtnic, da bo razstava čim polnejša.

Ali se narava moti? Ali da človeku 92 zob, če mu jih je tudi manj dovolj? Gotovo ne! Dobro delovanje našega žvečilnega aparata je odločilnega pomena za naše splošno zdravstveno stanje. Vsi zobje so nam potrebni. Zato ne pozabimo, da smo tudi mi njim potrebni: negovati jih moramo. Stalna nega s Chlorodontom, zanesljivo zobno pasto, ohrani zobe zdrave do pozne starosti. Dober sloves pa gre Chlorodontu zaradi visoke kvalitete. Domači proizvod.

— V Dalmaciji se že kopljejo. Iz Splita in Dubrovnika poročajo, da je nastopilo po vsem Primorju lepo in toplo vreme. Vsa kopališča v Dalmaciji so že polna kopalcev. V nedeljo popoldne je prišel iz Prage ČSDOKOV poseben vlak, ki je pripeljal v Split 140 na Sušak pa 210 českoslovaških letovščinarjev.

— Bogat lov sardel. V nedeljo ponoči so dalmatinski ribiči nalovili več vagonov sardel. Samo ribiči iz Komiza so jih ujeli dva vagona. Italijanom so jih prodali 100 kvintalov po 3,50 din, druge so pa prodali tvojcem v Komizi po 4 in 4,50 din kg.

— Relativna vabil k otvoritvi XVIII. Ljubljanskega vselesnega, ki bo letos od 4. do 13. junija, izvolite nasloviti na vselesnjskega pisarja. Vabila so že razposiljena, vendar pa na je pri obliči dela mogoče, da vabilo po pomoči morda komu ni bilo dostavljeno.

— Zadski ribiči na ribolovu pri Grönländu. 48 zadskih ribičev je krenilo te dni k Grönländu, kjer ostanejo na ribolovu do oktobra. Ribiči so opremljeni z najmodernejšim ribarskim orodjem. Na pot so krenili s tremi ribiškiimi ladjami.

»JADRAN«

avtobusno podjetje d. d. — Ljubljana. za avtobusno proro: Ljubljana—Zužemberk—Kočevje—Sušak

VOZNI RED

Voznja Ljubljana—Sušak tja in nazaj			
Din 125.—, Veljavno 30 dni.			
6.05	9.30	km Ljubljana	19.30 22.25
—	10.40	33 Velike Lašče	18.20 —
6.45	—	20 Grosuplje	— 21.41
7.00	—	28 Višnja Gora	— 21.25
7.15	—	33 Stična	— 21.14
7.50	—	53 Zužemberk	— 20.36
8.50	12.00	64 Kočevje	17.20 19.30
12.00	15.00	152 Sušak	14.00 16.00

— Znižane cene na železnici se bodo mogli poslužiti vsi, ki bodo potovali na letošnji pomladanski vselesnem v Ljubljani. Na postajni blagajni kupijo poleg vozne karte še rumeno železniško izkaznico za din 2.—. Ko bodo dobili potrdilo o obisku vselesnega, bodo imeli s to izkaznico in staro vozno karto brezplačen povratek. V Ljubljano lahko odpotujejo že 30. maja pa do 13. junija, za povratek pa imajo čas od 4. do 18. junija.

— Preprečiti je boljše kakor zdraviti. Zato ne pozabi na negovanje zob vsak dan zjutraj in zvečer s Chlorodont pasto za zobe. Tedaj ostanete lepi in zdravi tudi do pozne starosti.

— Ljudska samopomoč v Mariboru je imela v nedeljo dne 29. maja t. l. svoj redni občni zbor. Iz poročil blaginjskih funkcionarjev je razvidno, da se je ta domača socialna ustanova kljub raznim težavam uspešno razvijala. b koncu leta 1937 je imela v obsegu obdelanih za pogrebno in doto 8137 članov, ki so zavarovani za din 64.381.000. Blaginja je imela lanske leto nad 41 milijonov prometa. Rezervni fond (matematični rezervni v varnostni sklad) je narasel na din 7.536.922.93 in se je od leta 1936 zvišal za din 1.112.633.28. Dosedanji odtegljaj za člane, ki so pristopili pred 1. novembrom 1933 se je znižal od 25% na 23% do prihodnjega obnove zbor. Blaginja se je lanske leto preselila v svojo lastno palačo, ki si jo je zgradila na Aleksandrovi cesti nasproti glavnemu kolodvoru, kar je dokaz smotrnosti in uspešnega delovanja tega zavoda.

— Sava odnaša plodno zemljo. Narasla Sava je pretekli teden prestopila bregove tudi pri Tomačevem in se razlila daleč čez travnike in njive. Voda je bila pri Tomačevem tako deroča, da je ponekod popolnoma preusmerila strugo. Deroča voda je odnesla veliko plodne zemlje in je obrežje vse razrvano. Nekemu posestniku iz Tomačevega je odnesla voda več orajov plodne zemlje in ima samo okrog

50.000 din škode. Pod Črnučami in pa pri Tomačevem bi bilo treba Savo regulirati.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo vreme, zmanjšanje oblačnosti. Včeraj je nekoliko deževalo v Ljubljani in Mariboru. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 25, v Beogradu in Sarajevu 23, v Zagrebu 22, v Mariboru 21, v Ljubljani 18,8, na Visu 18. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763, temperatura je znašala 13.

— Samomor slovenske služkinje v Zagrebu. V stanovanju zdravnika dr. Pavla Herzoga v Zagrebu se je zastrupila v nedeljo zvečer s plinom kuharica Kristina Balgaš iz Dolnje Lendave, stara 35 let. Zadnje čase je bila nekam potrta. Na vsa vprašanja kaj ji je, je odgovarjala da ji ni nič. Ko je ostala v nedeljo popoldne sama doma je napisala dvojce poslovnih pismen, eno svojim staršem, drugo pa policiji. V pismu, namenjenju staršem pravi, da se je naveličala življenja in da gre zato v smrt. Policiji pa piše, da njene smrti ni nihče kriv. Ko sta bili pisni napisani je odprla plinovod v kuhinji in le. gla. Ko se je vrnil dr. Herzog, jo je našel že mrtvo.

Kavarna »Central«

Dnevno koncert. — Danes v torek in sredo vso noč odprto!

Iz Ljubljane

— Javno zborovanje zavarovalnih uradnikov in namestencev. Zveza bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov Jugoslavije podružnica Ljubljana ter Društvo združenih zasebnih in trgovskih namestencev Slovenije v Ljubljani sklicujeta javno zborovanje zavarovalnih uradnikov in namestencev, ki bo jutri ob 18. v vrtnem salonu restavracije pri Levu, na Gospodarski cesti. Na dnevnem redu je samo zahteva po sklenitvi kolektivne pogodbe v zavarovalnih zavodih. Zavarovalni uradniki in namestjenici zahtevajo, da se najkasneje do 7. junija skliče drugo in zadnje posredovalno posodje, da se nemudoma nadaljuje prekinitja direktna poiznanja z delodajalsko organizacijo in da se, v kolikor bi poiznanja bila odklonjena oziroma ne bi dovela do pozitivnega rezultata, nadaljuje odločba do popolne zmage.

— J Ne mekite odpadkov po vrtovih. Mnoge vile in hiše v našem mestu imajo skrbno negovane lepe vrtove. ki niso v okras samo njim, temveč tudi vsemu mestu. Toda nekateri ljudje mislijo, da so ti vrtovi navadna smetišča, kamor lahko mečejo vse kar spada na pravo smetišče. Tako so vrtovi v mestu ob cestah polni nesnage, papirja, raznih olupkov, ostanov in odpadkov, da jih morajo lastniki sproti čistiti, če nečisto gledati na njih te navlake. Dobro bi bilo, če bi se policija malo pozanimala za ljudi, ki ne vedo ali pa nečisto vedeti, da vrtovi v mestu niso smetišča.

— J Dirigent Johan Strauss, ki bo dirigiral v petek v Ljubljani koncert simfoničnega orkestra kr. garde iz Beograda, je potomec znamenite rodbine Straussov z Dunaja, ki se je odlikovala kot rodbina izredno popularnih in priljubljenih skladateljev. Prvi, ki se omenja v glasbeni zgodovini iz te rodbine je Johan Strauss, oče. Bil je sovornik Lanerja, ki sta dvignila sloves valčka na umetniški in klasični višini. Njegov sin, znameniti Johan Strauss, je eden najboljših produktivnih skladateljev svoje dobe, umrl je leta 1899, oče brezčestnih, prekrasnih melodij in operet. Ta Strauss je v resnici nesmrten. Znaša sta tudi njegova brata Jošip in Edvard Strauss. Nad dirigent Johan Strauss je rojen 1866. ter je v svojem življenju dirigiral že nad 9000 koncertov. Sedaj je stalno na koncertnih turnejah in dirigira dela svojih znamenitih prednikov. Oporzajamo na koncert v petek v veliki dvorani hotela Union, začetek ob 20. uri. Prodaja vstopnic pri blaginjski kina Union.

— J Spored koncerta bolgarskih železnicev iz Ruse v Ljubljani. Koncertirali bodo na binškočno nedeljo dopoldne ob 11. uri v veliki Filh. dvorani. Koncertni spored ima dva dela. V I. delu zapoje Petko Stalnova San snevah in De bre Dimo, od Behterova Samodivsko kitko in Mari mome od Manolova Posmrtno cho in Mokranjčeve Primorske napeve. V I. delu so na sporedu Morlov Sejmami in Damjan Tanec vodi. Do. bri Hristov: Mari mome erooko in Slana padna gane. Bojacičev: Ovčar in k sklepu Ivanovič: Donavski valovi. Dirigent zbora je Marin Nikolov. Zbor šteje 70 pevki in pevcev. Prodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Maticе.

— J Slavnostni koncert Akademskoga pevskega zbora. Ob priliki vsedravnega kongresa trgovcev bo APZ priredil v veliki dvorani »Unionac« koncert slovenske narodne pesmi. Koncert se bo vršil v petek 10. junija ob 20. uri. Ker se obeta ob tej priliki izredni obisk, priporočamo že danes, da si vsi nabavijo čimprej vstopnice v predpodoj, ki se vrši na univerzi v vratarjevi loži od 1. junija naprej od 8. do 18. Cene sedežem od 30 do 10 stoječih 7, dijaške 5 din.

— J Opozarjamo na nocojšnji predavanji v okviru treznostnega tedna in sicer: Alkoholizem in šola, predava g. V. Jagodič in Sredstva za protialkoholno delo v šoli in družini, predava g. M. Zor. Predavanja se vrše v dvorani akademskega doma na Miklošičevi cesti. Pričetek ob 20. uri.

— J Ušila je svetlomodra mala papiga. Najditelj se naproša, da jo izroči proti nagradi pri Simmenthal, Aleksandrova cesta 10/IV.

— J Gospodarski urad mestnega poglavarstva v Beethovnovi ul. 7. dne 3. in 4. junija ne bo sprejemal strank, ker bodo tedaj čistili uradne prostore.

— J Ljubljanska podružnica SVD priredi v sredo 1. junija ob 16. uri »Praktično predvajanje pinciranja sadnih pritiklavcev« in sicer na vrtu gda. Josipa Čemažarja v Groharjevi ulici 23. Te praktične vaje bo vodil g. viš. sad. nadzornik Josip Strekelj. Člani in gostje vabljeni.

— J Sreskega tajnika v p. g. R. Peca prosimo, da se v lastnem interesu čimprej oglašijo v upravi Narodne tiskarne.

— J Moderne bluze Karničnik Nebotičnik

— J Krošnjariji in berači. Zadnje čase se je po mestu slno razpaslo krošnjarstvo. Krošnjariji z vsimi mogočimi predmeti kar mrgoli po ulicah. V gostinjah si krošnjariji kar podajajo kufce, komaj se umakne prvi, že prihaja drugi. Prav tako nadležni so berači, ki se jih je spet našlo v mestu mnogo. Policija bi storila prav, če bi stopila enim in drugim na prste.

— J Tatvine po podstrešjih. Policija dohiva cedalje več prijav glede tatvin na podstrešjih. Ljudje premalo pazijo na podstrešje neke hiše na Poljanski cesti, odkoder je tat odnesel za okrog 2000 din športne obleke in nekaj drugih predmetov, včeraj pa je prejel policija spet dve prijavi o vlomih v podstrešje hiš na Mestnem trgu.

— J Hitro se je ujel. Na Miklošičevi cesti je ponoči srečal stražnik mlajšega moškega, ki je nosil pod pazduho večji zavitek. Ker se je skušal stražniku skriti v bližnjo vežo, je postal ta nanj še bolj pozoren. Kmalu ga je dohitel in ga vprašal, kaj nosi s seboj. Namestu odgovora pa je moški vrgl zavitek proč in jo ubral proti kolodvoru. Stražnik ga je kmalu dohitel in ga aretirail. Bil je to znani tat v vlomih Peter C. doma je nekje z Notranjskega, ki je priznal, da je zvečer v vromil v neko stanovanje za Bečigradom, odkoder je odnesel nekaj jstvin in pa črna površnik. Petra so zaprli.

— J Prijeta žeparka. Na kolodvoru je skušala sročiti neka boljše oblečena mlada ženska izmakniti neki gospe iz ročne torbice denarnico, v kateri je bilo 400 din. Gospa pa je tatitico še pravočasno zalotila in jo izročila stražniku. Na stražnici so ugotovili, da gre za znano žeparko Zlato Repčević iz Zagreba, ki je že večkrat prišla v Ljubljano. Tatitica bo izročena sodišču, po prestopu kazni pa jo izroče zagrebški policiji, ki jo je že nekaj časa zama zasedovala.

Iz Radeč

— Nabiralna akcija za podmladek Jadranske straže. Poverjenstvo podmladka Jadranske straže na tukajšnji ljudski šoli je pričelo te dni z nabiralno akcijo prostovoljnih denarnih prispevkov, namenjenih za letovanje naše bohehne dece ob Jadranskem morju, oziroma za izlet naših podmladkarjev v Baker odnosno na Sušak. Naprošamo naše občane — pridobitnike, — da vsak po svojih močeh podpre to nabiralno akcijo, s katero bo omogočeno, da bo tudi radeška deca videla morje in uživala morski zrak. Pri tej priliki omenjamo da je v Radečah mnogo otrok z golšo, ki se kakor znano najuspešnejše zdravi z vdihavanjem morskega zraka. Naša bohehna deca bi morala na morje vsako leto za tri do štiri tedne. Tako bi ji bila prihranjena marsikatera bolezen. Poleg tega bi se tudi dejansko uveljavljalo geslo stražarjev »Krepimo, poglabljamo po. morsko zavest!«, s čimer bi poverjenstvo podmladka Jadranske straže na tukajšnji ljudski šoli tudi doseglo svoj vzgojni smoter. K temu pripominjamo, da je bil naprošen oblastni odbor PJS, da bi nam prišel predavatelj ban. referent g. Viktor Pinat o našem morju ter da bi prinesel s seboj tudi skopične slike. Upamo, da bomo uslišani do konca šolskega leta ali pa vsaj v septembru, v začetku novega šolskega leta.

Iz Škofje Loke

— Novo cesto dobimo. O nujni potrebi cestne zveze med Škofjo Loko — mestom in vojašnico se je že nešteto krat razpravljalo. So pa težave. Ko bi bilo dovolj denarja za podiranje hiš in odkup zemljišč, bi že šlo... Zda pa se zdi, da bomo prišli do kompromisne rešitve, ki sicer ne bo najidealnejša, a boljša kō nik. V zadnjem času temeljito popravljajo in utrjujejo cesto skozi Novo predmestje, k pa je imela proti gornjemu koncu proti Štirerjevi trgovini kaj nepripraven zaključek. Za vozi promet še celo. To pomanjkljivost bodo odpravili tako, da bodo speljali od vojaške ceste skoroda pravokoten odcetek, preko zemljišča, ki je last banovine na kolodvoru ceste. Klancec bodo znižali, a cesta sama bo široka 6 m. Škofja Loka bo dobila tako kotikor toliko pripravne zveze z Novim predmestjem. Na Štirerjevem trgu bodo podrli par dreves.

— 700.000 din dobi Mestna hranilnica v Škofji Loki v svrhu sanacije.

— Italijanska komisija prispe v Škofjo Loko na sodišče. Komisija bo prevzela zemljiško-knjižni material, v kolikor gre za poslasta, ki so bila svoje dni v naši državi, ki pa so glede na nove državne meje prešla na področje Italije. Jugoslavija je ta material že prevzela.

Kopali se ne bomo

Ljubljana, 31. maja. Konec je »najlepšega« meseca, a aprilsko vreme bo baje še trajalo »vsaj« nekaj tednov. Meščani doslej še niso sledili svršnikov in nekateri so pred dnevi celo nosili suknje. Kakor je bilo vreme vztrajno lepo pozimi in prva pomladna meseca, tako je zdaj trgovaštvo ter muhasto, da časopisje neprestano piše o poplavlanih in vremenskih katastrofah. Kmetije tožijo, da je vse zaostalo v rasti in da bo letina izredno slaba. Meščani pa imajo seveda druge skrbi. Nekateri najbolj skrbi, kdaj se bodo letos začeli kopati.

Po vremenskih napovedih se vreme še ne bo izboljšalo, a tolažimo se lahko, da vremenskih prerokom ni treba vselej verjeti. Zadnje čase se nekateri radi slikujejo na solnčne pege pri presojanju vremekega režima in jim hočejo naprtiti vso odgovornost. Teorije o solnčnih pegah so postale popularne, a nekateri vremeoslovci so še oprezní in se raje zanašajo le na depresije ter zračni tlak.

Solnčne pege so letos posebno »intenzivne«, kakor se pravi temu strokovno. Strokovnjaki napovedujejo, da bo 6. junija zopet posebno močan severni sij zaradi solnčnih peg. Toda solnčne pege bodo počenjale še razne druge komedije in je vprašanje, kdaj se bo vreme izboljšalo. Kopalna sezona se najbrž še ne bo tako kmalu začela in sprizniti se bomo morali s tem, da se bomo več kopali poleti, kakor se ne moremo več smučati pozimi.

— J Hitro se je ujel. Na Miklošičevi cesti je ponoči srečal stražnik mlajšega moškega, ki je nosil pod pazduho večji zavitek. Ker se je skušal stražniku skriti v bližnjo vežo, je postal ta nanj še bolj pozoren. Kmalu ga je dohitel in ga vprašal, kaj nosi s seboj. Namestu odgovora pa je moški vrgl zavitek proč in jo ubral proti kolodvoru. Stražnik ga je kmalu dohitel in ga aretirail. Bil je to znani tat v vlomih Peter C. doma je nekje z Notranjskega, ki je priznal, da je zvečer v vromil v neko stanovanje za Bečigradom, odkoder je odnesel nekaj jstvin in pa črna površnik. Petra so zaprli.

— J Prijeta žeparka. Na kolodvoru je skušala sročiti neka boljše oblečena mlada ženska izmakniti neki gospe iz ročne torbice denarnico, v kateri je bilo 400 din. Gospa pa je tatitico še pravočasno zalotila in jo izročila stražniku. Na stražnici so ugotovili, da gre za znano žeparko Zlato Repčević iz Zagreba, ki je že večkrat prišla v Ljubljano. Tatitica bo izročena sodišču, po prestopu kazni pa jo izroče zagrebški policiji, ki jo je že nekaj časa zama zasedovala.

— J Hitro se je ujel. Na Miklošičevi cesti je ponoči srečal stražnik mlajšega moškega, ki je nosil pod pazduho večji zavitek. Ker se je skušal stražniku skriti v bližnjo vežo, je postal ta nanj še bolj pozoren. Kmalu ga je dohitel in ga vprašal, kaj nosi s seboj. Namestu odgovora pa je moški vrgl zavitek proč in jo ubral proti kolodvoru. Stražnik ga je kmalu dohitel in ga aretirail. Bil je to znani tat v vlomih Peter C. doma je nekje z Notranjskega, ki je priznal, da je zvečer v vromil v neko stanovanje za Bečigradom, odkoder je odnesel nekaj jstvin in pa črna površnik. Petra so zaprli.

— J Prijeta žeparka. Na kolodvoru je skušala sročiti neka boljše oblečena mlada ženska izmakniti neki gospe iz ročne torbice denarnico, v kateri je bilo 400 din. Gospa pa je tatitico še pravočasno zalotila in jo izročila stražniku. Na stražnici so ugotovili, da gre za znano žeparko Zlato Repčević iz Zagreba, ki je že večkrat prišla v Ljubljano. Tatitica bo izročena sodišču, po prestopu kazni pa jo izroče zagrebški policiji, ki jo je že nekaj časa zama zasedovala.

— J Prijeta žeparka. Na kolodvoru je skušala sročiti neka boljše oblečena mlada ženska izmakniti neki gospe iz ročne torbice denarnico, v kateri je bilo 400 din. Gospa pa je tatitico še pravočasno zalotila in jo izročila stražniku. Na stražnici so ugotovili, da gre za znano žeparko Zlato Repčević iz Zagreba, ki je že večkrat prišla v Ljubljano. Tatitica bo izročena sodišču, po prestopu kazni pa jo izroče zagrebški policiji, ki jo je že nekaj časa zama zasedovala.

— J Prijeta žeparka. Na kolodvoru je skušala sročiti neka boljše oblečena mlada ženska izmakniti neki gospe iz ročne torbice denarnico, v kateri je bilo 400 din. Gospa pa je tatitico še pravočasno zalotila in jo izročila stražniku. Na stražnici so ugotovili, da gre za znano žeparko Zlato Repčević iz Zagreba, ki je že večkrat prišla v Ljubljano. Tatitica bo izročena sodišču, po prestopu kazni pa jo izroče zagrebški policiji, ki jo je že nekaj časa zama zasedovala.

— J Prijeta žeparka. Na kolodvoru je skušala sročiti neka boljše oblečena mlada ženska izmakniti neki gospe iz ročne torbice denarnico, v kateri je bilo 400 din. Gospa pa je tatitico še pravočasno zalotila in jo izročila stražniku. Na stražnici so ugotovili, da gre za znano žeparko Zlato Repčević iz Zagreba, ki je že večkrat prišla v Ljubljano. Tatitica bo izročena sodišču, po prestopu kazni pa jo izroče zagrebški policiji, ki jo je že nekaj časa zama zasedovala.

— J Prijeta žeparka. Na kolodvoru je skušala sročiti neka boljše oblečena mlada ženska izmakniti neki gospe iz ročne torbice denarnico, v kateri je bilo 400 din. Gospa pa je tatitico še pravočasno zalotila in jo izročila stražniku. Na stražnici so ugotovili, da gre za znano žeparko Zlato Repčević iz Zagreba, ki je že večkrat prišla v Ljubljano. Tatitica bo izročena sodišču, po prestopu kazni pa jo izroče zagrebški policiji, ki jo je že nekaj časa zama zasedovala.

menskega režima in jim hočejo naprtiti vso odgovornost. Teorije o solnčnih pegah so postale popularne, a nekateri vremeoslovci so še oprezní in se raje zanašajo le na depresije ter zračni tlak.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Torek, 31. maja: zaprto
Sreda, 1. junija: Lopovščine. Red A
Četrtek, 2. junija: Izpit za življenje. Red B
Petek, 3. junija: zaprto
Sobota, 4. junija: Zenitev. Red A

★
Predstava Goldonijevе commedie dell'arte pod milim nebom. Predvidoma okrog 11. junija bo vprizorila drama premiero Goldonijevoga »Lažnjivca«. Delo bo zrežiral inž. arh. B. Stupica. Predstava se bo vršila izven abonmaja.

OPERA
Začetek ob 20. uri
Torek, 31. maja: zaprto
Sreda, 1. junija: Manon Lescaut. Red Sreda
Četrtek, 2. maja: Lucia di Lammermoor. Red Četrtek. Gostujeta gđc. Župečeva in gosp. Gostič
Petek, 3. junija: zaprto
Sobota, 4. junija: Gioconda. Premiera. Premierski abonma.

★
Opozarjamo na premiero Ponchiellijeve opere »Gioconda«, ki bo 4. junija za Premierski abonma. Dramatična vsebina dejanja, je podlaga za genialno zasnovano muzikalno stran dela. Poseben godeček bo gostovanje basista Schiffer-Navigina v partiji inkvizitorja. Naslovno partijo bo pela Oljčekopova, Lauro — Kogejeva, Giocondino mater — Španova, Enza — Franci in Barnabo — Janko. Dirigent: ravnatelj Polič. Režiser: prof. Šest.

Fantovski pretep

Maribor, 31. maja. V Jarenini pri Mariboru so tmeti v nedeljo cerkveno žegnanje. Zbralo se je veliko ljudi iz vse okolice in po žegnanju je odšla večja družba fantov v Horvatovo gostino. Tam se je po 24letni posestnikov sin Ivan P. tako napil, da je začel metati ob tla kozarce in steklenice. Gostilničar je fanta posvaril, češ, naj si ohladi jezo z umaz. Toda fant se ni dal pomiriti in je izrazil hudi pretep s tovariši. Nastala je prava bitka, v kateri so leteli kozarci in steklenice po zraku, nemadoma so se pa zablistali tudi noži. Med prerivanjem jo je v gneči skupli gostilničar Horvat, ki ga je nekdo zabodel z nožem v trebuh, da se je zgrudil. K sreči rana ni smrtonosna. Med pretepom je bilo ranjenih tudi več fantov. Red so napravili šele orožniki, ki so glavnega razgrajča aretirali. Epilog pretepa bo seveda pred sodiščem.

Požar

Mirna, 31. maja. Snoti ob 22.30 je začelo nenadoma goriti v vasi Sv. Heleni, oddaljeni od Mirne komaj par minut. Ogenj je uničil hišo, klačšo, hlev in kozolec posestnika Antona Kordana. Razen živine domači niso mogli rešiti ničesar. Posojpa so bila namreč vsa krita s slamo in je k hitremu uničenju pripomogel še močan veter. Bila je velika nevarnost, da bi požar zajel še posojpa sosedov, ki so prav tako po večini krita s slamo, pa se je vaščanom posrečilo to nevarnost odstraniti. Gasilci iz Mirne, št. Ruperta in Mokronoga so imeli težko delo, ker blizu ni vode in so morali črpati vodo iz en kilometra oddaljene Mirne. Vzrok požara še ni znan. Sum je padei na domačega sina, ki naj bi bil zanetil požar zaradi pretprov, ki so nastali v družini po smrti nedavno umrlega očeta zaradi dedščine.

SPORT

— Motociklisti Avto-Kluba prirede za binškočni dvodnevni skupni izlet v Trst in Benetke. Izlet se bo vršil v dveh skupinah; prva odpotuje v soboto ob 15., druga v nedeljo ob 6. Sestanek obeh skupin bo v nedeljo ob 11. v Trstu pred hotelom Europa. Zbirališče in odhod bo izpred kavarne Zvezda, Kongresni trg 1. Člani avtomobilisti in ostali prijatelji kluba so dobrodošli. Interesenti naj se do četrtega zvečer prijavijo tajništvu Avto-Kluba, kjer dobe tudi ostale informacije.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

NAJBOLJŠI NAKUP
oblek, perila, vetrnih suknjicov itd. za vsakogar nudil
P R E S K E R,
Sv. Petra cesta 14

KLISEJE
ENO
VEČERAVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

POZOR!
Rabljene čevlje kupujem in prodajam. Potrebujem večjo množino možkih čevljev. Klavžer, Vošnjakova 4.

Zrtev Mure

Dva znanstvenika svetovnega slovesa

Izvoljena za častna člana Slovenskega zdravniškega društva — Prof. dr. Zalokar o dr. Jovanoviću, primarij dr. Blumauer o dr. Jirasku

Ljubljana, 31. maja. V petek popoldne je imelo Slovensko zdravniško društvo izreden občni zbor v posvetovalnici mestne občine, na katerem sta bila s soglasnim odobranjem navzočih izvoljena za častna člana društva prof. dr. Milan Jovanović-Batut in Čehoslovak prof. dr. Arnold Jirasek.

Izredni občni zbor je otvoril predsednik Slovenskega zdravniškega društva dr. A. Kunst s pozdravom čehoslovanskega konzula g. Minovskega, zastopnika banske uprave g. Kosija, zastopnika mestne občine dr. Rusa in zastopnika JČ lige predsednika dr. Egon Stareta. Naznanil je namen izrednega občnega zbora društva in dal besedo prof. dr. Alojzu Zalokarju, ki je očrtal osebnost in tvorbo duha dr. Jovanovića.

NAJODLIČNEJŠI JUGOSLOVANSKI ZDRAVNIK

Med prvimi srbskimi zdravniki, je v glavnem izvajal prof. dr. Zalokar, ki so ustanovili Jugoslavije prihiteli v Ljubljano da poživijo stike, ki so jih pred svetovno vojno gojili z nekaterimi slovenskimi zdravniki, in da se seznanijo s slovenskimi zdravstvenimi zavodi in organizacijami in da v skupnem razgovoru poiščejo pota, po katerih naj bi hodila nova jugoslovanska zdravstvena kultura, je bil prof. dr. Milan Jovanović-Batut.

Ze tedaj mu je svet priznaval ogromne zasluge na polju znanosti, njegovo pionirsko delo za zdravstveno-kulturno povzdigo ljudstva in njegovo literarno delo, ki je po blestečem slogu in po novosti idej stalo med vsemi slovenskimi narodi na prvem mestu. Svoje odlične sposobnosti je profesor Batut v svobodni Jugoslaviji razvil do take stopnje, da ga danes upravičeno smatramo za najodličnejšega jugoslovanskega zdravnika. Bogastvo svojega duha, ki ga je poprej delil srbskemu narodu, je odsele naprej še v večji meri dajal jugoslovanski skupnosti. Zato je bil le izraz srčne hvaležnosti in odkritega spoštovanja, ko sta ga leta 1931. zagrebška, pet let pred tem pa beograjska medicinska fakulteta imenovali za častnega doktorja, ko so ga jugoslovanska in številna slovenska zdravniška društva izbrala za častnega člana in ko ga je tudi praška medicinska fakulteta imenovala za častnega doktorja.

MNOGOSTRANSKO IN PLODNO DELOVANJE

Dr. Milan Jovanović-Batut se je rodil v Sremskih Karlovcih dne 11. oktobra leta 1847 v ugledni trgovski hiši. Njegovi predniki so bili delavni srbski rodujubi. Njegov ded je dal življenje pod Karadjordjem za srbsko stvar. Maturiral je v Osijeku. Medicino je študiral v pomanjkanju na Dunaju. Pred dovršitvijo medicine je moral služiti kruh kot profesor na realki v Novem Sadu. Vrnil se je zopet na Dunaj in leta 1878. promoviral za doktorja medicine. Letos praznuje 60letnico svoje promocije in 60 letnico svojega uspešnega zdravniškega dela.

Po promociji je bil profesor Batut praktični zdravnik v Somboru. Pridobil si je tedaj z zdravniškim in kulturnim delom velik ugled. Črnogorski knez Nikola mu je poveril organizacijo črnogorske sanitetne službe. Slavni srbski zdravnik in politik dr. Vlado Grgjević mu je prisrčno daroval študentsko stipendijo, da je mogel dve leti nadaljevati študije v inozemstvu. Proučeval je predvsem bakteriologijo v Münchnu, Berlinu, Londonu in Parizu. Slavni dr. Hlava mu je ponudil mesto bakteriologa na praški univerzi, a dr. Batuta je vlekle nazaj v domovino. Leta 1888. je postal profesor higijene in sodne medicine na tedanji visoki šoli v Beogradu. Njegova znanstvena raziskovanja so dobila v učenem svetu veliko priznanje, toda tudi doma so začeli ceniti njegove odlične znanstvene, pedagoške in organizatorne kvalitete in 1. 1902. je bil že rektor beograjske Visoke šole.

Leta 1905. se je moral zadovoljiti s honorarno službo na juridični fakulteti za sodno medicino, na tehnični fakulteti pa za stavbeno higieno. Po svetovni vojni leta 1919. je bil skupno z dr. Vojislavom Subotićem, ki je bil že 1. 1912. izvoljen za častnega člana tedanjega našega društva, imenovan za prvega rednega profesorja nove beograjske medicinske fakultete. Zgradil je trdne temelje za nadaljnji razvoj fakultete. L. 1924. je bil upokojen, ker so mu potekla leta aktivne službe.

Se večji razgled po njegovem bogatem delu se nam odpre, če pregledata notranje delo, ki ga je v področju znanstvene kulture izvršil. Kot dunajski študent je začel orati polje srbske in slovenske medicinske terminologije. Bil na nalogi graditi še danes dalje devetdesetletni znanstvenik. Nad 26.000 slovanskih narodnih besed

iz zdravstvene stroke čaka v njegovi znanstveni delavnici, nekoč prerodilo in obogatilo izumetničene slovan. medicinske jezike. Dr. Batut skuša zasidirati moderne medicinske pridobitve v zdravi ljudski miselnosti. Od tod izvira njegovo življensko delo, njegova klasična zbirka ljudskega zdravstvenega izrazoslovja.

Njegove študije so pomagale, da se je razkrila in pojasnila otročniška vročica. Bil je prvi srbski zdravnik na polju bakteriologije. Vedno je znal ustvarjati organsko tako, kakor je odgovarjalo potrebam in nagnjenju njegovega naroda. Njegov zagrebiški promotor dr. Emil Prašek je ocenil njegovo delo takole: Položili ste temelj za to, da stoji danes kraljevina Jugoslavija na prvem mestu v zdravstveni politiki. Vam mora biti ves jugoslovanski narod hvaležen, ker se lahko nadeja zdrave bodočnosti.

TUDI ZNANSTVENIK MORA BITI NACIONALIST

Dr. Milan Jovanović-Batut je sodeloval pri razvoju moderne medicine v bakteriološkem in higijenskem pravcu. Začel pa je utirati pot s proroško daljnovidnostjo danes v mnogih državah živahno negovani biološki medicini, ki hoče z evgeniki in rasno higieno pripraviti narodu zdravo in krepko bodočnost. Njegova pisana in tiskana beseda sta v vsakem pogledu tako klasični, tako svojski in pristno narodni, da se prevodi njegovih del ne čitajo z onim užitkom, kakor njegovi srbski originali.

Prof. dr. Zalokar je citiral klene besede, ki jih je dr. Batut izgovoril ob promociji v Zagrebu. Vse življenje me je vodila, je tedaj zaključil dr. Batut, misel: skrb družbe za telesno, umstveno in moralno napredovanje osnovne družbene celice — družine. Družino sem vedno smatral za temelj obstanka in napredka ljudske skupnosti.

V svojih delih ki imajo znak biološko usmerjene medicine, je prof. Batut prednjačil ne samo doma, temveč tudi v svetovnem slovstvu. Vsi želimo iz srca prof. Batutu, da tudi v našem narodu zavzamejo biološka načela ono praktično veljavo, ki jim po pomembnosti za bodoči sijaj domovine pripada. Srbski književnik Simo Matavulj ga je imenoval jugoslovanskega Mantegazza, učeni anatom Drago Petrović je dejal, da je Srbija osvojila Bosno s »Književnim glasnikom« in z Batutovim poljudnoznanstvenim listom »Zdravljice«. Svoje pionirsko in misionarsko delo je mogel prof. Batut vršiti le zato, ker se je ravnal po geslu: Delajte v narodu in za narod! S tem geslom je postal najodličnejši srbski in jugoslovanski nacionalni zdravnik, nacionalist v čistem in globokem pomenu, ki bo tudi sedanjim generacijam zdravnikov in javnih delavcev omogočil uspehe za nacionalni kulturni in zdravstveni preporod. Svojim dijakom medicine je dejal: Iz ust svojega nesmrtnega učitelja Pasteurja sem slišal te besede: »Resnica je, da je znanost mednarodna, a vsak znanstvenik mora biti nacionalist, to je človek, ki ga tudi pri znanstvenem delu ogreva ljubezen do naroda, iz katerega je vzniknil in kateremu dolguje vse svoje sile«.

Slovenski zdravniki čutimo srčno dolžnost, da preporočimo srbske in jugoslovanske zdravstvene kulture, vodniku našega akademskega naraščanja, zaščitniku ljudskega zdravja in zdravniško-nacionalistu prof. Milanu Jovanoviću-Batutu čestitamo k 60 letnemu zdravniškemu delu in ga prosimo, da sprejme častno članstvo našega društva kot skromen dar za njegovo tudi za naše ljudstvo pomembno zdravstveno prosvetno delo.

PROF. DR. ARNOLD JIRASEK

Osebnost in delo Čehoslovaka prof. dr. Arnolda Jiraska je očrtal primarij dr. Robert Blumauer.

Prof. dr. Jirasek je bil rojen dne 3. julija leta 1878. v Pragi. Gimnazijo in medicino je dovršil v Pragi, kjer je tudi leta 1910. promoviral. Svoje medicinsko delovanje je začel kot hospitant na interni kliniki prof. dr. Thomayerja leta 1911. Hospitaliziral je tudi na zavodu prof. dr. Frankenbergera. Leta 1912. je bil imenovan za operacijskega eleva na kirurški kliniki prof. dr. Kukule od koder je bil poslan s češko odpravo za balkansko-slovansko odpravo v Črno goro, kjer se je mudil do leta 1913. V tej odpravi je deloval pod vodstvom dr. Rychlikla tudi v Beogradu.

Ob izbruhu svetovne vojne so ga poslali na rusko fronto, kjer je ostal do leta 1917. Odtod pa je bil premeščen na italijansko fronto k kirurški skupini dr. Kukule, kjer je vztrajal do konca leta 1918. Po prevratu se je vrnil v domovino in je bil imenovan za asistenta Kukulove klinike. Leta 1923 je bil Jirasek habilitiran na Karlovi univerzi za občo in specialno patologijo in te-

rapijo kirurških obolenj, tri leta nato pa je bil imenovan za rednega profesorja in predstojnika I kirurške klinike, kateri načeluje še danes in katero je dvignil na zavidljivo višino. Leta 1935. je postal vodja zavoda za vojno kirurgijo pri Karlovi univerzi.

Od leta 1923. skoraj ni bilo znanstvenega medicinskega kongresa, na katerem ne bi aktivno sodeloval. Pomembne so njegove številne kongresne teme. Za nas so posebno važna predavanja, ki jih je imel leta 1935. na beograjski in zagrebiški univerzi v srbskem jeziku. Razmeroma mlad je postal izreden član Akademije znanosti in umetnosti v Pragi in član več drugih znanstvenih društev doma in v tujini. Dosegel je s prof. Jurazsem uvedbo enotnega slovenskega jezika na mednarodnih kirurških kongresih. Imenovan je bil tudi za častnega člana mnogih jugoslovanskih strokovnih in znanstvenih društev in ustanov.

Poleg znanstvenega dela je pomembno njegovo delo pri reševanju stanovskih vprašanj. Obšel je vse evropske klinike. Zanimal se je prav posebno za klinike, na katerih je v ospredju neurokirurgija. Iz-

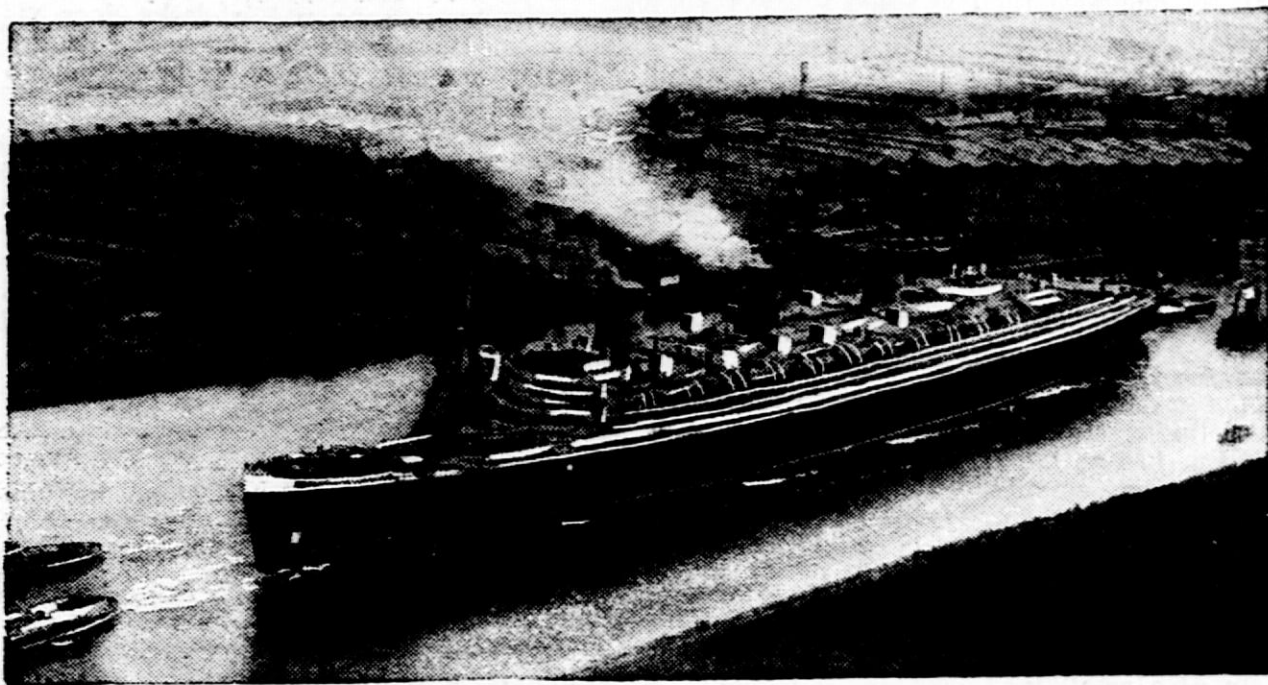
dal je in publiciral 115 znanstvenih referatov in predavanj strokovnega, vojno-medicinskega in stanovskega obeležja, dalje 13 životopisov, kritičnih študij, s posebnim ozirom na veslovansko stališče. V stotine gredo druga njegova dela, razprave, predavanja itd. Pečal se je tudi z razmerami v jugoslovanskem medicinskem svetu in objasnjeval zdravstvene razmere v bivši Srbiji in Črni gori za časa balkanske vojne. Njegovo ogromno delo ga kaže kot vzornega slovenskega medicinsko-znanstvenega pionirja. Posvetil je vse svoje odlične sposobnosti zlasti kirurškemu delovanju, ki ga je priznal ves evropski znanstveni svet. Prof. Jirasek ni samo evropsko priznani znanstvenik-medicinec, temveč se v njegovih delih odraža v največji meri tudi slovanska bitnost. Za časa balkanske vojne je nudil svojim bratom z odprtimi rokami svojo dragoceno pomoč, med svetovno vojno je pomagal na italijanskem bojišču številnim slovanskim bratom. Zveza jugoslovanskih igralcev ga je imenovala za svojega častnega člana — do brotnika. Odlikovan je bil z visokimi jugoslovanskimi redi, sodeloval je v naših strokovnih časopisih.

Inozemske zdravniške ustanove in organizacije so mu izkazale priznanje s podelitvijo častnih funkcij in članstva. Odbor Slovenskega zdravniškega društva si šteje v čast da more predlagati na izrednem občnem zboru prof. dr. Arnolda Jiraska, kot pobornika slovanske kirurgije, za častnega člana.

V dveh letih

86 krat čez ocean

Velike svečanosti na orjaškem angleškem parniku „Queen Mary“

V proslavo rojstnega dne angleške kraljice matere Marije so priredili v četrtak 26. t. m. svečan obred na krovu prekoceankega parnika »Queen Mary« med vožnjo iz New Yorka v Evropo. Obenem so proslavili tudi drugo obletnico prve vožnje tega orjaškega angleškega parnika. Parnik »Queen Mary« je krenil na svojo prvo vožnjo 27. maja 1936. Centralni pisarni Cunard White Star Limited v Liverpoolu so poslali v proslavo naslednjo pozdravno brzojavko:

»Kraljevsko pošto ladjo »Queen Mary« so pozdravili kot orodje miru med narodi odlični ameriški in angleški potniki na današnji svečanosti v proslavo rojstnega dne Njene Visokosti kraljice Marije in druge obletnice odkar je jel voziti ta veleparnik. Slavnostna govornika sta bila: ameriški potnik Edvard Summer, član mednarodne trgovske zbornice v Parizu, in sir Regi-

nald Dorna Smith, član angleškega parlamenta. Summer je izrazil svoje prepričanje, da bo parnik »Queen Mary« še dolgo oral Atlantski ocean in utrjeval tako stike med ljudmi vseh narodov ter opravljal v srcu kraljice matere tako drago delo. Smith je pa izrazil prepričanje, da bi bile vse ovire kmalu odstranjene in vsi spori na svetu poravnani, če bi se državni vseh narodov vsaj enkrat peljali s parnikom »Queen Mary« čez ocean.«

Kapitan ladje Irwing je naglašal rekord parnika v zadnjih treh letih, saj je »Queen Mary« 86 krat preplula Atlantski ocean, prevzela nad 256.000 milj in prepeljala nad 115.000 potnikov vseh narodnosti. Tako ogromnega dela v tako kratkem času ni opraviel noben prekoceanški parnik. Po svečanem obedu so priredili gala ples v velikem salonu, potem so se pa nadaljevale svečanosti na veliki verandi.

nike pa ne prodajajo, temveč samo posojajo. Tako lahko naročite slavnostne govore za predsednike raznih društev, za krst, za krsto ali svatbo, pa tudi žalnih govorov ima tverda na gramofonskih ploščah vedno dovolj v zalogi. Odkupalec pride in poslušaj nekaj govorov, potem si pa izbere tistega, ki mu najbolj ugaja ... No, si non e vero...

600 krat zaročena

V neki bolnici v New Yorku je umrla ona dan siromahna in zapuščena Adrianna Mac Sleanova, stara 48 let. V mladih letih je bila plesalka in omožila se je z milijonarjem Mac Sleanom. Kmalu je pa svojega moža zapustila, toda s seboj je vzela ves svoj nakit, povrhu pa še 100.000 dolarjev.

Pustolovska žilica jo je gnala iz mesta v mesto in pogosto je izpremenila svoje ime. Povsod je osvajala moška srca, bila je 600 krat zaročena in 32 krat omožena. Bila je pa tako spretna in iznajdljiva, da ji niso

Za slavnostne govornike

Neka londonska tvrdka si je izmislila novo uporabo za gramofonske plošče. Gramofonska plošča služi že nekaj časa za »govor, reče pismo«, zdaj pa bo nadomestovala še slavnostne govornike. Vzemimo proslavo rojstnega dne. Govornik vstane, potka na kozarec in postavi gramofon na mizo. Zbrani gostje poslušajo ognjevit govor, seveda z gramofonske plošče. Končno zakliče gramofon slavljenec »živjo« in družba se temu klicu samo pridruži. Slavljenec se mora seveda zahvaliti, toda tudi njegov trud je prevzela gramofonska plošča. Navje gramofon, obrne ploščo na drugo stran in že se začne iz gramofona njegova zahvala. Samo ploskanje in napitnice ostanejo pridržane družbi.

Gramofonskih plošč za slavnostne govornike

F. KRECHBERGER:

Malokaj,

ROMAN otok gobauceu

— Da bi molčal. In obžalujem, dragi inspektor, molčal bom.

Niti pol ure ni minilo od Sketchevega odhoda, ko je nekdo močno potrkal na vrata policijske stražnice in inspektor Braun je zazijal od presenečenja, ko je zagledal pred seboj blede obličje Pamele Kernove.

— Kaj je pa vas prineslo sem? — je vprašal smeje. Toda brž je postal resen, videč, da se bo Pamela zdaj zdaj onesvestila.

— Ali se je kaj zgodilo? — je vprašal razburjeno. Pamela je odgovorila zamolklo: — Da. Prihajam ovadit moža, ki se imenuje Jack Sketch.

Inspektor jo je debelo pogledal. Ne, to ni bila šala. Pamela je bila smrtno resna in po sencih so ji tekale potne srage.

— Ta mož je ustrelil davi dva prijatelja mojega očeta in ...

Braun je stisnil ustnice in njegove lične kosti so stopile naprej.

— S tem bi se ne hvalil preveč, da sta bila to prijatelja vašega očeta, — je dejal osorno.

36

— Dovolite mi povedati do konca. To še ni vse. Ta mož izsiljuje od mojega očeta denar. Prišla sem ga torej ovadit zaradi izsiljevanja.

Inspektorju se je zresnil obraz. Nemirno se je ozrl na Pamela in vprašal:

— Ali ste prepričani o vsem, kar mi tu pripovedujete? Obdolžitev je težka. Sestaviti moram protokol in to pomeni da Sketcha vevaš ali pa v najboljšem primeru Hudčeve otoke ...

Pamela je prebledela še za spoznanje bolj. Kar se je njena postava skrušila in glava ji je omanila na mizo. Plakala je bridko in krčevito.

Inspektor Braun se ni dal spraviti iz svojega zloščetega ravnotežja. Resnega obraza je dejal z uradnim glasom:

— Pripovedujte, kaj ste videli.

Pamela se je naenkrat vzravnila in zakričala divje:

— Nič! Nič! Ničesar nisem videla. Razumete? Bledelo se mi je. Preklicujem vse, kar sem izjavila. Ničesar ne morem reči o tem potepuhu. Domov pojdem.

Vstala je in stopila k vratom.

— Nikamor ne pojdete! — je zaklical inspektor Braun.

Zdrznila se je, potem je pa povsila glavo in odhitela k vratom. Braun je pritisnil na gumb na mizi in v trenutku, ko je Pamela naglo odprla vrata, je že stala pred njo visoka postava domačina redarja.

— Nikamor ne pojdete in ne silite me izgovoriti frazo, da ste aretirana zaradi težke žalitve. Sedite!

Omanila je na stol in zrla vsa iz sebe v ledeni inspektorjev obraz.

Braun je bil silno ogorčen. Vstal je, sklenil roke na hrbtni in jel hoditi dolgih korakov razburjeno po sobi. Potem se je pa ustavil pred njo, se razkoračil in začel govoriti:

— Vaša ovadba je resnična, gospodična Kernova, čeprav sem mislil, da bi bila vi zadnja, ki bi bila zmožna storiti ta korak. Ustrelil je davi dva moža. To je prvo, kar ga obremenjuje. Zdaj se pa pomeniva o tem podrobneje. Tu je knjiga zločincev. To je prva slika — Bergner. Ne bom vam čital imen vseh ljudi, ki jih je umoril. Nagrada na njegovo glavo — 500 zlatih mark. Tu je druga fotografija — Britsfield — Holandec. Nagrada na njegovo glavo 2.000 holandskih zlatnikov. To sta torej dva moža, ki ju je dopoldne položil na tla.

— Lahko vam izdam še tretjo ovadbo, ki jo je podal sam proti sebi pred pol ure. Razbil je glavo tretjemu možu, ki ga je čakal za plotom poslopja DPHG. Tudi ime tega moža je zabeleženo v registru. Piše se Picadilli — obojen je bil na Hudčeve otoke, od koder je pobegnil, pusteč za seboj dva ustreljena paznika. Na njegovo glavo je razpisana nagrada 5.000 frankov.

Zdaj vam pa povem nekaj zanimivega. Jack je potepuh, ki nima denarja v izobilju. Toda smrtno

mogli do živga. Samo enkrat je bila obojena zaradi bigamije na tri leta ječe in silcer v Belgiji. Čim je pa prišla iz ječe, je nadaljevala svoje burno življenje, dokler je ni pobrala smrt.

Poskušen umor z dvigalom

Čuden zločin je bil storjen oni dan v Rennesu, namreč poskus umora s pomočjo dvigala v sedemnadstropni stanovanjski hiši. Na nabrežje Prevalaye je prihajal vsak dan v hišo 19-letni pekovski pomočnik Edmond Bellon. Prinašal je najemnikom pečijo iz trgovine svojega očeta. Bellon močno šepa in zato se je pasluževal dvigala, da mu ni bilo treba hoditi v višja nadstropja. Neki najemnik iz sedmega nadstropja, 62-letni bivši zvezničar Felix Bedouet, ki ni bil med njegovimi odjemalci, je večkrat prepovedal fantu uporabljati dvigalo in mu zahteval, da mu bo še pokazal, če prepoved ne bo nič zalegla. Ko je nekoga več Bellon zopet stopil v dvigalo, ga je med prvim in drugim nadstropjem opazil v pritličje spuščajoči se Bedouet. Ustavil je dvigalo med prvim in drugim nadstropjem in zagrozil fantu, da ga bo pustil tam.

Neka najemnica iz drugega nadstropja je prigovarjala Bedouetu, naj pusti šepastega fanta pri miru. Ker je pa Bedouet grobo odgovarjal, je odšla. Ubogi Bellon je viset z glavo med kabino in steno jaska. Poskusil je rešiti se iz neprijetnega položaja, toda Bedouet, ki je opazoval, je v naslednjem hipu znova pognal dvigalo in Bellona je zgrabilo za vrat, njegovo telo je pa viselo pod kletko dvigala. Bedouet je mirno odšel po stopnicah dol, pa so ga mu ovsadbo usmiljene najemnice prišle. Dobre pol ure je visel ubogi pekovski pomočnik v dvigalu. Prezrežalo mu je vse mišice na vratu in izgubil je mnogo krvi. Bedouet so aretirali zaradi poskušene umora. Bellon bi bil izkrcaval in izdihnil, če bi mu bilo dvigalo prezevalo glavno žilo na vratu, kar se samo po srečnem naključju ni zgodilo.

Iz Ptujja

— Proslava rojstnega dne dr. Beneša. JČL Sokol in XV. podružnica poletniške zveze na gimnaziji v Ptujju so priredili v petek v mestnem gledališču v proslavo rojstnega dne prezidenta ČSR dr. Edvarda Beneša čehoslovansko akademijo. Gledališče je bilo zasedeno in so bili prisotni tudi zastopniki oblasti ter uradov. Na akademiji je sodeloval tudi pevski zbor Glasbene Matice in članstvo poletniške zveze. Osmošolec Bagar Mirko pa je imel predavanje o dr. Benešu. Akademija je lepo uspešno in so se vršile spontane manifestacije za čehoslovanski narod. Po akademiji so se dijaki formirali v spreved, da bi manifestirali za Čehoslovansko za državno zastavo na čelu, pa niso mogli.

— Z drevesa je padel 7-letni pestnikov sin Ivan Leben iz Formina, ki si je zlomil obe roki. Prepeljan je bil v bolnico.

— Telefonsko omrežje se bo razširilo tudi v Slovenske gorice, ki so sedaj še brez telefona. Prvenstvo se bo vpostavljal telefon s Sv. Urbanom in je tozadevni material že dala na razpolago terenska sekcija.

— Še o tatvini v Cvetkovcih. Poročali smo že kratko o drzni tatvini v petek dopoldne v Cvetkovcih. Tatovi so obiskali bratrance Janžekovića Antona in Ivana Hrgula, ki sta se šele pred kratkim vrnila iz Amerike in prinesla s seboj vse prihranke. Tatovi so vedeli, da imata oba velike vrednosti doma in da imata doma več gotovine. Obema so tatovi odnesli amerišanske vrednostne papirje v vrednosti 125.000.—, dalje hranilno knjižico Ljubljanske kreditne banke z vloga 13.000 din ter 2.000.— din gotovine. Poleg tega so odnesli tatovi še dve zlati uri z veržicami, več zlatih prstanov, obleke in perila, tako da sta oba posestnika oškodovana za več kot 170.000.— din. Za tatovi vodi sled v Maribor, ker so se baje odpeljali iz Ptujja z avtobusom. Orožniki so takoj odšli na zasledovanje.

— S škrednja je padel. V Selah pri Ptujju je padel s škrednja 7-letni pestnikov sin Stefan Kampf. Priletel je z glavo na zemljo, kjer je obležal nezavesten in so ga takoj prepeljali v bolnico, kjer so ugotovili težko poškodbo na glavi.

Iz Loke pri Zidanem mostu

— Občinski sejem. V ponedeljek se je vršil v Loki pri Zid. mostu občinski občinski sejem, ki je privabil mnogo sejmarjev iz bližine in daljne okolice. Kramarji so pripeljali blago na avtomobilih ter ga razstavili sredi trga v Loki. Sejem je bil zaradi križe, verna vna in velikega ter neodločljivega dela, ki ga opravljajo kmetje v tem času, bolj slabo obiskan. Kupev je bilo malo in kupčije so bile bolj slabe.

V SOLI

— To nalogo je pisal vaš oče.

— Ne, prosim. On jo je samo začel, toda mati je morala vse preurediti.

bi bil užaljen, če bi mu hotel te nagrade izplačati. Prepovedal mi je sploh omenjati komurkoli, da je te zločince ubil on. Moral sem mu pod častno besedo obljubiti, da bom objavil v policijskem poročilu, da sem jih zasačil jaz.

Za to me čaka velika zvezda. Čeprav se je ne veselim, ker je nisem zaslužil sam. Moram pa molčati, ker krijem tega fanta. Denarja seveda ne bom obdržal. Porabljen bo za sanatorij tu na obali, ki dobi po Sketchu ime, če bom sploh zvedel, kako se v resnici imenuje.

Pamela je imela široko odprte oči in odpirala je usta, da bi izpregovorila. Inspektor Braun je pa ni pustil do besede.

— Druga vaša ovadba glede izsiljevanja denarja od vašega očeta. Vedel sem, da Sketch od nekoga izsiljuje denar, nisem pa vedel, od koga in zakaj. Zdaj vem, da je to vaš oče.

Obrnil se je, odprl naglo predalček svoje pisalne mize in segel vanj. Potegnil je iz njega zveznj bankovcev in jih srdito vrgel na mizo.

— Tu so! To je sto funtov, ki mi jih je prinesel Jack s prošnjo, naj jih shranim. Shranim jih, gospodična, hranil jih bom, dokler ne zvem, zakaj je vaš oče plačal ta denar Sketchu za molk. Ali bi mi ne hoteli tega povedati sami, če ste že znali ovaditi Sketcha?

Zardela je in povsila glavo. Inspektor je vzel bankovce in jih vrgel nazaj v predalček. Zaklenil ga je in se obrnil k Pameli.